

Sprawozdanie z działalności

Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie

za 2019 rok

Chełm 2020 rok

Spis treści

1. Wykonanie budżetu Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie w 2019 r.	3
2. Zadania pomocy społecznej	5
2.1. Pomoc środowiskowa	5
2.1.1. Świadczenia pieniężne i pomoc w naturze	5
2.1.2. Pozostała działalność środowiskowa	9
2.2. Usługi opiekuńcze	12
2.2.1. Struktura osób korzystających z usług	14
2.2.2. Odpłatność za świadczone usługi	15
2.2.3. Nadzór nad jakością i standardem świadczonych usług	16
2.2.4. Podejmowanie różnych form działań na rzecz osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	17
2.2.5. Realizowane programy	18
2.2.6. Kierowanie do DPS	18
2.3. Ośrodki wsparcia	19
2.3.1. Dzienny Dom Senior+	19
2.3.2. Mieszkania Wieloprofilowe Chronione	23
2.3.3. Świetlica Środowiskowa	26
2.3.4. Realizacja Programu Działań Wolontarystycznych	30
3. Piecza zastępcza	30
3.1. Analiza pracy Zespołu Interdyscyplinarnego	38
4. Realizacja świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych	40
5. Dodatki mieszkaniowe	44
6. Dodatek energetyczny	45
7. Świadczenie wychowawcze i świadczenie „Dobry Start”	45
8. Realizacja zadań finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	46
9. Orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności	54
10. Działalność szkoleniowa	57
11. Wydawanie decyzji administracyjnych	58
12. Struktura zatrudnienia	60
13. Działalność organizacyjno-administracyjna	61
14. Działalność kontrolna	61
15. Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego o wartości powyżej 30 000 EURO	65
16. Egzekucja administracyjna	65
17. Pozostała działalność	66
18. Pozyskiwanie środków z zewnętrznych źródeł finansowania	66
19. Wykonanie dochodów	67
20. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej	68
- Załącznik Nr 1	69

1. Wykonanie budżetu Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie w 2019 r.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie jest organizatorem i wykonawcą zadań powiatu i gminy (własnych i zleconych), w oparciu o przepisy ustaw wymienionych w załączniku Nr 1.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie w 2019 roku wydatkował kwotę w łącznej wysokości **80 971 002,15 zł** w tym środki pochodzące z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w kwocie **2 680 911,00 zł**.

1)	Wydatki gminy, w tym:	77 133 339,04 zł
1.1)	Wydatki na zadania własne gminy	7 854 167,63 zł
a)	Domy Pomocy Społecznej	906 648,08 zł
b)	Fundusz Alimentacyjny (utrzymanie)	221 489,27 zł
c)	zasiłki i pomoc w naturze (zasiłki celowe, pogrzeby)	152 550,00 zł
d)	dodatki mieszkaniowe	1 075 817,86 zł
e)	Ośrodki Pomocy Społecznej (utrzymanie MOPR)	3 096 375,78 zł
f)	Mieszkania Chronione (utrzymanie Wieloprofilowych Mieszkań Chronionych)	522 520,12 zł
g)	usługi opiekuńcze	1 358 386,50 zł
h)	pozostała działalność	248 445,23 zł
i)	prace społecznie-użyteczne	18 656,40 zł
j)	przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	1 650,00 zł
k)	wspieranie rodziny (asystenci rodziny)	76 628,39 zł
l)	pomoc w zakresie dożywiania	175 000,00 zł
1.2)	Dofinansowanie zadań własnych gminy	4 259 444,98 zł
a)	wspieranie rodziny (asystenci rodziny)	69 087,00 zł
b)	składki na ubezpieczenie zdrowotne od zasiłków stałych i dla dzieci oraz za osoby uczestniczące w zajęciach CIS	131 976,28 zł
c)	zasiłki i pomoc w naturze (zasiłki okresowe)	1 158 269,81 zł
d)	zasiłki stałe	1 279 183,59 zł
e)	Ośrodki Pomocy Społecznej (utrzymanie MOPR)	847 218,89 zł
f)	Pozostała działalność (Program Senior + funkcjonowanie Dziennego Domu Senior+)	73 709,41 zł
g)	pozostała działalność (dożywianie)	700 000,00 zł
1.3)	Zadania zlecone gminie	64 902 280,70 zł
a)	świadczenia rodzinne, świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego (zasiłki rodzinne, z FA, utrzymanie 3%)	20 603 283,90 zł
b)	składki na ubezpieczenie zdrowotne od niektórych świadczeń	177 394,10 zł

	rodzinnych	
c)	wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	17 783,82 zł
d)	usługi opiekuńcze	133 292,50 zł
e)	wspieranie rodziny („Dobry start”)	1 911 220,00 zł
f)	pomoc dla cudzoziemców	9 500,00 zł
g)	dotądki energetyczne	48 168,68 zł
h)	świadczenie wychowawcze 500+ (w tym utrzymanie 2%)	42 001 637,70 zł
1.4)	Środki z funduszy celowych	117 445,73 zł
a)	Usługi opiekuńcze	102 235,20 zł
b)	Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych	15 210,53 z
2)	Wydatki powiatu, w tym:	3 336 376,37 zł
2.1)	Zadania własne powiatu	1 915 226,90 zł
a)	placówki opiekuńczo wychowawcze	291 325,42 zł
b)	rodziny zastępcze	1 620 901,48 zł
c)	Utrzymanie PZOON	3 000,00
2.2)	Dofinansowanie zadań własnych powiatu	55 900,00 zł
a)	rodziny zastępcze	55 900 zł
2.3)	Zadania zlecone powiatowi	1 271 534,76 zł
a)	świadczenie 500+ w rodzinach zastępczych	386 465,24 zł
b)	rodziny zastępcze („Dobry start”)	30 380,00 zł
c)	utrzymanie PZOON	640 787,39 zł
d)	Dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego dla dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	101 768,43 zł
d)	pozostałe działalność (Karta Polaka)	112 133,70 zł zł
2.4)	Środki z funduszy celowych	93 714,71 zł
a)	utrzymanie PFRON	67 042,00 zł
b)	Aktywny Samorząd	21 461,14 zł
c)	Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych	5 211,57 zł
3)	ŚRODKI pozyskane UE	501 286,74 zł
x	Wydatki ogółem:	80 971 002,15 zł

2. Zadania pomocy społecznej

2.1 Pomoc środowiskowa

2.1.1 Świadczenia pieniężne i pomoc w naturze

W okresie od 01 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r.

- 1) przyjęto **5 030** wniosków o pomoc
- 2) wydano **6 422** decyzji administracyjnych dla 1 724 rodzin w następujący sposób:
 - 5 618 decyzji przyznających świadczenie
 - 356 decyzji zmieniających
 - 60 decyzji przyznających prawo do opieki zdrowotnej
 - 64 decyzje odmowne
 - 224 decyzje kierujące do Ośrodków Wsparcia
 - 64 decyzje przyznające opał z przewozem
 - 36 decyzji zawieszających postępowanie, podjęcie postępowania oraz wygaszających prawo do świadczeń

W okresie od 01 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. przyznano 106 718 świadczeń na ogólną kwotę **5 306 779,68 zł** w następujący sposób:

- 1) zasiłki stałe dla 259 osób, tj. 2 581 świadczeń, na kwotę **1 279 183,59 zł**,
- 2) zasiłki okresowe dla 621 osób, tj. 3 250 świadczeń, na kwotę **1 158 269,81 zł**,
- 3) zasiłki celowe dla 426 osób (w tym opał z przewozem – **24 000,00 zł**), tj. 882 świadczenia, na kwotę **149 000,00 zł**,
- 4) w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” ogółem skorzystało 2 031 osób, na łączną kwotę **875 000,00 zł**, (700 000,00 środki z dotacji z budżetu Państwa oraz 175 000,00 środki własne z budżetu miasta) w tym:
 - posiłki dla 702 dzieci i uczniów, tj. 79 142 świadczenia, na kwotę 368 059,91 zł, (w tym posiłki dla 32 osób dorosłych, tj. 5 305 świadczeń, na kwotę 35 056 zł)
 - zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności dla 812 osób tj. 2 663 świadczeń na kwotę 506 941,09 zł,
- 5) składki na ubezpieczenie zdrowotne dla 307 osób, tj. 2 159 świadczeń na kwotę **131 976,28 zł**.
 - składki w Centrum Integracji Społecznej to kwota 28 502,55 zł
 - składki zdrowotne przy zasiłkach stałych to kwota 103 473,73 zł
- 6) wykonano usługę pogrzebową dla 4 osób na kwotę 3 550,00 zł,
- 7) z pomocy pieniężnej dla posiadaczy Karty Polaka skorzystało 15 osób, tj. 131 świadczeń na łączną kwotę **109 935,00 zł**.
- 8) usługi opiekuńcze dla 336 osób tj. 82 521 świadczeń na kwotę **1 460 622,00 zł**
- 9) specjalistyczne usługi opiekuńcze dla 16 osób, tj. 7 205 świadczeń na kwotę **133 293,00 zł**.
- 10) pomoc przyznana cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt ze względów humanitarnych lub zgodę na pobyt tolerowany na terytorium RP dla 2 osób, tj. 21 świadczeń na kwotę **9 500,00 zł**.

Szczegółową informację na temat powodów trudnej sytuacji życiowej osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przedstawia poniższa tabela nr 1.

Tabela nr 1. Powody trudnej sytuacji życiowej osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej

POWODY TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN OGÓŁEM	LICZBA OSÓB W RODZINACH
ubóstwo	912	1 999
sieroctwo	4	9
bezdomność	52	54
potrzeba ochrony macierzyństwa	80	339
w tym: wielodzietność	42	221
bezrobocie	730	1 867
niepełnosprawność	703	1 231
długotrwała lub ciężka choroba	989	1 701
bezzadność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych- ogółem	346	1 218
w tym: rodziny niepełne	240	779
w tym: rodziny wielodzietne	127	669
przemoc w rodzinie	15	47
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	2	6
ALKOHOLIZM	48	73
NARKOMANIA	2	2
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	26	42
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY LUB OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ	0	0
ZDARZENIE LOSOWE	1	5
SYTUACJA KRYZYSOWA	0	0
KLĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	0	0

*w jednej rodzinie może wystąpić kilka powodów.

Źródło: opracowanie własne, sprawozdanie MRPiPS-03

Najczęstszą przyczyną trudnej sytuacji rodzin są niskie dochody osiągane przez członków rodzin spowodowane bezrobociem, długotrwałą chorobą, niepełnosprawnością, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Ustawa o pomocy społecznej określa kryteria dochodowe uprawniające do korzystania z pieniężnych świadczeń pomocy społecznej, które wynoszą:

- dla osoby samotnie gospodarującej – 701,00 zł
- na osobę w rodzinie – 528,00 zł.

Najczęściej powodem ubiegania się o pomoc było równoległe występowanie kilku przyczyn trudnej sytuacji rodzin, były to m. in.:

- ubóstwo (dochody poniżej kryterium dochodowego), ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa skorzystało 912 rodzin, co stanowi 52,90 % ogółu rodzin objętych pomocą,

- bezrobocie, pomoc z tego powodu otrzymało 730 rodzin, co stanowi 42,34% ogółu rodzin,
 - długotrwała choroba - pomocą objęto 989 rodzin, co stanowi 57,37 % ogółu rodzin,
 - niepełnosprawność była powodem objęcia pomocą 703 rodzin, co stanowi 40,78 % ogółu rodzin,
 - bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego stwierdzono w 346 rodzinach, co stanowi 20,07 % ogółu rodzin objętych pomocą.
- Dysfunkcje te występowały najczęściej z innymi niekorzystnymi zjawiskami tj. niepełną strukturą rodziny, wielodzietnością i przemocą.

Strukturę rodzin objętych pomocą społeczną przedstawia tabela nr 2.

Tabela nr 2. Struktura rodzin objętych pomocą społeczną

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
RODZINY OGÓŁEM	1 724	3 471
o liczbie osób 1	947	947
2	280	560
3	228	684
4	136	544
5	84	420
6 i więcej	48	316
w tym rodziny z dziećmi ogółem	521	1 932
o liczbie dzieci 1	213	583
2	181	680
3	84	405
4	32	184
5	9	61
6	1	8
7 i więcej	1	11
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM	240	779
o liczbie dzieci 1	107	255
2	77	255
3	38	170
4 i więcej	18	99
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW OGÓŁEM	528	768
o liczbie osób 1	380	380
2	86	172
3	41	123
4 i więcej	21	93

Źródło: opracowanie własne, sprawozdanie MRPiPS-03

Jak wynika z tabeli nr 2 ze świadczeń pomocy społecznej skorzystały ogółem 1 724 rodziny, w tym:

- 1) 947 osób samotnych, co stanowi 54,93 % ogółu wszystkich rodzin objętych pomocą,
- 2) 521 rodzin z dziećmi, co stanowi 30,22 % ogółu rodzin, w tym:
 - a) 240 rodziny niepełne to 46,07 % ogółu rodzin z dziećmi,
 - b) 127 rodzin wielodzietnych z trojgiem i więcej dzieci to 24,38 % ogółu rodzin z dziećmi
- 3) 380 osób samotnych, emerytów lub rencistów to 22,04 % ogółu rodzin

Wśród rodzin korzystających z pomocy 528 to rodziny emerytów i rencistów. Jest to grupa osób, która na ogół korzysta ze wsparcia w formie usług opiekuńczych, zasiłku stałego oraz z pomocy w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Szczegółowe informacje na temat udzielanych form pomocy zawiera tabela nr 3.

Tabela nr 3. Formy świadczeń

FORMY POMOCY	LICZBA RODZIN	LICZBA ŚWIADCZEŃ	WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW W ZŁ
1.Zasiłki okresowe	604 rodziny	3 250	1 158 269,81
2.Zasiłki stałe	256 rodzin	2 581	1 279 183,59
3.Składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób pobierających zasiłki stałe,osób uczestniczących w CIS, oraz realizujące kontrakty socjalne	307 osób	2 159	131 976,28
4. Posiłki realizowane w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w tym: - dla dzieci i młodzieży, - dla osób dorosłych	391 rodzin 693 dzieci 32 osoby	79 142 73 837 5 305	368 059,91 /dotacja celowa/ 309 780,58 333 003,91 35 056,00
5. Pogrzeby	4 osoby	4	3 550,00
6. Zasiłki celowe w tym: zasiłki na zakup żywności w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	913 rodzin 798 rodzin	3 545 2663	655 941,42 /dot.cel./ 390 219,42
7.Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	4 osoby	72	17 521,00
8.Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	334 rodziny 16 rodzin	82 521 7 205	1 460 622,00 133 293,00
9.Koszty ponoszone za osoby przebywające w domach pomocy społecznej	40 osób	423	906 648,00
10.Świadczenie pieniężne z tyt. wykonywania prac społecznie użytecznych	8 osób	29	46 641,00 refundacja 60% z PUP 27 984,60

11. Świadczenie pieniężne w związku z posiadaniem Kartą Polaka	15 osób	131	109 935,00
12. Świadczenia pieniężne dla cudzoziemców- zadania zlecone	2 osoby	21	9 500,00

*jedna osoba/rodzina może korzystać z kilku form pomocy

Źródło: opracowanie własne

W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni przeprowadzili 6 132 wywiady środowiskowe (w tym: pracownicy socjalni przeprowadzili 541 wywiadów na inną pomoc niż finansowa takie jak: wywiady alimentacyjne na rzecz rodzin zgłaszających się po pomoc, wywiady do prac społecznie- użytecznych, wywiady na specjalny zasiłek opiekuńczy, Bank żywności, ubezpieczenie zdrowotne).

2.1.2 Pozostała działalność środowiskowa

W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni w ramach prowadzonej systematycznie pracy socjalnej podejmowali szereg działań w zakresie umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych.

W okresie sprawozdawczym:

1) zawarto 114 kontraktów socjalnych, których zasadniczym celem było inicjowanie własnej aktywności i samodzielności życiowej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
 2) skierowano 102 osoby bezrobotne do Centrum Integracji Społecznej w celu realizacji programu reintegracji zawodowej i społecznej przez zatrudnienie socjalne. Zatrudnienie socjalne w 2019 r. realizowało 100 osób, w tym 49 osób ukończyło program zgodnie z zaplanowaną ścieżką zawodową, 21 osób odstąpiło od realizacji programu, a 6 osób zostało skreślonych z powodu naruszenia Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego oraz regulaminu uczestnika CIS. Odstąpienie od realizacji IPZS spowodowane było następującymi przyczynami: podjęcie zatrudnienia - 8 osób, zły stan zdrowia – 3 osoby, długotrwała choroba dziecka – 6 osób, z powodów osobistych – 4 osoby. Wśród 100 osób uczestniczących w programie w 2019 r. 76 osób było długotrwale bezrobotnych, 18 osób – uzależnionych od alkoholu, 8 osób – bezdomnych, 9 osób – niepełnosprawnych i 4 osoby – karane.

b) podjęto współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Chełmie, w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych korzystających z pomocy, w tym:

- zawarto porozumienie w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych dla 18 osób, do realizacji zadania skierowano 29 osób, ponieważ w trakcie trwania zadania 11 osób zrezygnowało z różnych przyczyn. W ramach Porozumienia w okresie od kwietnia do grudnia 2019 r., osoby bezrobotne wykonywały prace porządkowo- gospodarcze w jednostkach organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie, a także prace na rzecz opiekunów osób niepełnosprawnych z wyłączeniem prac związanych z bezpośrednią opieką nad osobą niepełnosprawną. Za wykonywaną pracę tj. 10 godzin w tygodniu, 40 godzin miesięcznie osoby otrzymywały świadczenie w wysokości 8,30 zł za godzinę do 31 maja 2019 r. i w wysokości 8,50 zł za godzinę od 01 czerwca 2019 r. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej świadczenie nie jest wliczone do dochodu rodziny, co umożliwiało rodzinom dalsze korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej.
- w ramach podejmowanych działań na rzecz aktywizacji zawodowej klientów tutejszego Ośrodka 23 osoby bezrobotne skierowano do ośrodków i centrów szkolących.

- w 2017 r. zostało zawarte porozumienie z Wojewódzkim Urzędem Pracy w sprawie utworzenia i funkcjonowania Partnerstwa Lokalnego Na Rzecz Promocji Mobilności Zawodowej Na Lokalnym Rynku Pracy. Celem zawartego Porozumienia jest promocja poradnictwa zawodowego jako istotnego elementu wspierającego mobilność zawodową osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Porozumienie obowiązuje nadal. W ramach współpracy od lipca 2019 r. odbywały się każdego miesiąca warsztaty organizowane przez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej WUP dla osób bezrobotnych kierowanych przez tutejszy Ośrodek. W 2019 r. do uczestnictwa w warsztatach skierowano 106 osób.
- 4) objęto 66 rodzin (w tym 143 dzieci) z zaburzoną funkcją opiekuńczo- wychowawczą wsparciem asystenta rodziny. Zadania wykonywało 4 asystentów rodziny zatrudnionych w Ośrodku. Asystenci rodziny realizowali pracę socjalno-wychowawczą z elementami terapii w środowisku.
- 5) do pracy z osobami zaburzonymi psychicznie włączony został pielęgniarz o specjalności psychiatrycznej, który:
- konsultował się z osobami zaburzonymi psychicznie- zapoznał się z dokumentacją w 118 rodzinach,
 - wspierał pracowników socjalnych w rozwiązywaniu problemów osób z zaburzeniami psychicznymi i odbył 149 odwiedzin w środowisku,
 - wspierał pracowników socjalnych w rozwiązywaniu problemów osób z zaburzeniami psychicznymi, ustalił wizyty w PZP, załatwiał sprawy w placówkach służby zdrowia w przypadku 127 osób.
- 6) przeprowadzono akcję „Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimę” w dniu 24 listopada 2019 roku, wspólnie z 100 wolontariuszami, uczniami szkół średnich prowadzona była zbiórka artykułów żywnościowych w 11 sklepach: Gama, Biedronka, Stokrotka, Carrefour. Do akcji włączyła się również Straż Miejska, która dowoziła zebraną żywność do magazynu, zlokalizowanego w Ośrodku. Z pozyskanych artykułów przygotowanych zostało 80 paczek dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz dla 50 dzieci, które uczestniczyły w zabawie choinkowej, zorganizowanej przez tut. Ośrodek.
- 7) podejmowano działania w 277 środowiskach w ramach procedury Niebieskiej Karty, celem zapewnienia bezpieczeństwa i poprawy sytuacji rodzin dotkniętych przemocą. Pracownicy socjalni podejmowali działania wspólnie z Policją, pedagogami szkolnymi, asystentami rodzinnymi, pielęgniarkami środowiskowymi, kuratorami sądowymi. Uczestniczyli w 479 spotkaniach grup roboczych. Osobom doznającym przemocy domowej zapewniono wsparcie specjalistów zatrudnionych w MOPR, kierowano do psychologa i terapeuty w Ośrodku Interwencji Kryzysowej, specjalistów w Bona Fides w Chełmie oraz w Ośrodku Profilaktyki, Diagnozy i Terapii Zdrowia Psychicznego „Rodzina”. Z osobami stosującymi przemoc domową przeprowadzane były rozmowy profilaktyczno-ostrzegawcze przez dzielnicowych, motywowano ww. do udziału w terapii, oraz programie korekcyjno-edukacyjnym w ramach ustalonego planu pomocy. W przypadku 20 osób został skierowany wniosek do MKRPA o leczenie odwykowe. W miesiącu lutym 2019 roku pracownik tut. Ośrodka, Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego pełniła dyżur telefoniczny w ramach obchodzonego „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem”.
- 8) podjęto systematyczną współpracę z 33 placówkami oświatowymi w zakresie zapewnienia posiłków w szkołach i przedszkolach dla dzieci i uczniów, pomocą w formie posiłków objęto 702 dzieci i uczniów. Ponadto pracownicy socjalni systematycznie kontaktowali się ze szkołą, pedagogiem szkolnym lub wychowawcą w zakresie wymiany informacji dotyczących realizacji funkcji opiekuńczo -wychowawczej przez rodziców.
- 9) za pośrednictwem tut. Ośrodka w okresie wakacji 99 dzieci w wieku szkolnym, pochodzących z rodzin wielodzietnych i niepełnych wyjechało na bezpłatne kolonie w tym:
- 76 dzieci na kolonie w Milówce, zorganizowane przez Kuratorium Oświaty w Lublinie

- 23 dzieci na kolonie w Gliczerowie Górnym zorganizowane przez Stowarzyszenie im. Teresy Kras.

10) w nocy z 13-14 lutego 2019 roku pracownik socjalny z tut. Ośrodka we współpracy z funkcjonariuszami Straży Miejskiej uczestniczył w Ogólnopolskim badaniu liczby osób bezdomnych. Ustalono łącznie 148 osób bezdomnych na terenie miasta Chełm. podejmowano działania profilaktyczne w zakresie występowania zjawiska bezdomności dla 132 osób. Ponadto w okresie nasilonych mrozów pracownicy socjalni wspólnie ze Strażą Miejską monitorowali miejsca pobytu osób bezdomnych tj. pustostanach, wagonowni, którzy nie wyrażali zgody na pobyt w schronisku. Udzielali informacji o przysługujących formach wsparcia, motywowali do pobytu w schronisku, przekazywali potrzebującym żywność i odzież. 3 osobom przyznano świadczenie w postaci jednego gorącego posiłku, 34 osobom przyznano świadczenie w postaci zasiłku okresowego, 51 osobom przyznano świadczenie w postaci zasiłku celowego.

11) podejmowano działania wspólnie ze Strażą Miejską i Policją mające na celu zapewnienie pomocy osobom, które w sposób szczególny narażone są na negatywne skutki zimy. W ramach podjętych działań wszystkie osoby bezdomne, wyrażające chęć umieszczenia w schronisku, zostały tam skierowane.

12) podjęto współpracę ze Stowarzyszeniem MONAR Schronisko dla Osób Bezdomnych „MARKOT” w Chełmie i Towarzystwem Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Chełmskie, w zakresie skierowania 50 osób bezdomnych do wymienionych placówek, w tym: Schronisko „MONAR”- 28 osób, Schronisko „ALBERT” - 22 osoby.

13) zapewniono 32 osobom dorosłym posiłki, wydano 5 305 posiłków Pomoc ta kierowana była przede wszystkim do osób, które własnym staraniem nie mogły sobie zapewnić posiłku tj. osób samotnych, niepełnosprawnych, chorych, oraz bezdomnych.

14) przyznano 60 osobom nie posiadającym ubezpieczenia zdrowotnego, prawo do bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej.

15) skierowano 31 osób na leczenie odwykowe oraz zmotywowano do uczestnictwa w zajęciach grup wsparcia dla osób uzależnionych.

16) kontynuowano współpracę z Zakładem Karnym w Chełmie w zakresie udzielania pomocy osobom opuszczającym jednostkę penitencjarną oraz rodzinom osadzonych. Pomoc przyznana została dla 48 rodzin.

17) pracownicy socjalni w ramach programu przygotowania do readaptacji społecznej osób opuszczających zakłady karne i areszty śledcze uczestniczyli w spotkaniach z osobami osadzonymi w Zakładzie Karnym w Chełmie ul. Kolejowa 112 w zakresie form wsparcia świadczonych przez tut. Ośrodek.

18) zrealizowano program „Posiłek w szkole i w domu”, w ramach którego przyznano pomoc w formie opłacenia gorącego posiłku oraz świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności. Z tych form pomocy skorzystało ogółem 2 031 osób, na łączną kwotę 875 000,00 zł, (700 000,00 to środki z dotacji z budżetu Państwa oraz 175 000,00 to środki własne z budżetu miasta). Dzieci oraz młodzież miały opłacony gorący posiłek w szkołach oraz przedszkolach. 702 dzieci i uczniów skorzystało z tej formy pomocy, liczba posiłków w 2019 roku to 79 142 na łączną kwotę 333 003,91 zł, natomiast z formy pomocy w postaci zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności skorzystało 812 osób, którym przyznano decyzją świadczenie. Razem przyznano 2 663 świadczenia na łączną kwotę 506 941,09 zł, średnia wysokość jednego świadczenia to kwota 190,36 zł.

19) kontynuowano realizację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, którego celem było zapewnienie najuboższym mieszkańcom Polski pomocy żywnościowej oraz uczestnictwa w działaniach w ramach środków towarzyszących w okresie wrzesień 2018 – czerwiec 2019. W ramach Podprogramu 2018 pomoc żywnościowa trafiła do 731 osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Wydano osobom potrzebującym 31 514

ton żywności w tym 2 100 paczek żywnościowych, dla 75 osób przeprowadzono 6 warsztatów edukacyjnych w ramach działań towarzyszących. W kolejnej edycji programu – Podprogram 2019 zaplanowano pomoc dla 800 osób. W zakresie dystrybucji żywności tuż. Ośrodek prowadził współpracę z organizacjami pożytku publicznego w zakresie wydawania żywności przez Polski Czerwony Krzyż Zarząd Okręgowy (skierowano 400 osób), Towarzystwo Przyjaciół Dzieci (skierowano 300 osób), Stowarzyszenie Chełmska Roma (skierowano 41 osób), pozyskanej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym”. Łącznie w ramach ww. programu z pomocy żywnościowej skorzystało 1541 osób.

20) dodatkowo w okresach przedświątecznych 200 rodzin otrzymało paczki żywnościowe przygotowane przez Stowarzyszenie Ośrodek Wspierania Rodziny i Polski Czerwony Krzyż.

2.2 Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze to świadczenie niepieniężne z pomocy społecznej, realizowane w ramach zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

Podstawowymi aktami prawnymi regulującymi realizację usług opiekuńczych są:

1) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.),

2) Uchwała Nr XX/223/04 Rady Miejskiej w Chełmie z dnia 31 maja 2004 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od tych opłat, jak również trybu ich pobierania (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego Nr 135, poz.1978), zmieniona uchwałą Nr VI/47/11 Rady Miasta Chełm z dnia 28 stycznia 2011 r. (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego Nr 38, poz. 868).

Zgodnie z art. 50 ustawy o pomocy społecznej pomoc w formie usług opiekuńczych przysługuje:

1) osobie samotnej, która ze względu na wiek, chorobę lub z innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona,

2) osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Do zadań realizowanych przez Zespół Usług Opiekuńczych należy w szczególności:

1) przyznawanie i organizowanie usług opiekuńczych osobom starszym, samotnym, niepełnosprawnym w miejscu ich zamieszkania,

2) przyznawanie specjalistycznych usług opiekuńczych osobom z zaburzeniami psychicznymi,

3) kierowanie do domów pomocy społecznej.

Wśród ww. form pomocy najliczniejszą grupę stanowiły osoby, którym przyznano usługi opiekuńcze. Zainteresowanie tymi usługami jest największe, gdyż są to usługi tzw. gospodarcze, do których należy pomoc w czynnościach dnia codziennego, przygotowanie posiłku, sprzątanie mieszkania, pranie bielizny pościelowej i odzieży osobistej, dbałość o higienę osobistą, robienie zakupów, załatwianie istotnych administracyjnie spraw, ułatwianie kontaktów z otoczeniem.

Ta forma pomocy przyznawana jest osobom wymagającym wsparcia innych osób w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, zapewnieniu opieki higienicznej oraz zapewnieniu w miarę możliwości kontaktów z otoczeniem osobie starszej i niepełnosprawnej, która w tym zakresie wymaga takiej pomocy.

Usługi opiekuńcze świadczone osobom starszym, samotnym i niepełnosprawnym mają na celu umożliwienie jak najdłuższego funkcjonowania tym osobom w ich dotychczasowym miejscu zamieszkania pomimo występujących ograniczeń w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb oraz trudności w integracji ze środowiskiem.

Osoba objęta usługami zobowiązana jest do aktywnego współdziałania w miarę swoich możliwości podczas świadczenia usług opiekuńczych oraz dążenia do zwiększania własnej samodzielności.

Celem usług opiekuńczych jest:

- 1) poprawa lub podtrzymanie sprawności fizycznej, kondycji psychicznej osoby starszej i niepełnosprawnej oraz utrzymanie kontaktów z otoczeniem w stopniu adekwatnym do indywidualnych możliwości i potrzeb,
- 2) zwiększenie lub podtrzymanie samodzielności oraz aktywności osoby,
- 3) zmniejszenie izolacji społecznej.

Natomiast specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności osoby, a świadczone są przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Usługi te reguluje Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.).

Na terenie Miasta Chełm w 2019 r. usługi świadczone były przez firmę wyłonioną w drodze przetargu nieograniczonego na podstawie ustawy Prawo zamówień publicznych, tj. Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Chełmie ul. Rejowiecka 132, 22-100 Chełm. W wyniku przeprowadzonego postępowania zawarta była w dniu 28 grudnia 2018 r. umowa Nr MOPR.DON.DŚPŚ.ZU.3415-66/2018 na świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla 350 osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych. Ponadto na usługi świadczyło 6 opiekunek zatrudnionych w MOPR.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone były przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym również przez podmiot wyłoniony w drodze przetargu Opieka w Domu Chorego Orzędowska Maria 22-100 Chełm, ul. Brzozowa 9 – umowa z dnia 28 grudnia 2018 r. Nr MOPR.DON.DŚPŚ.ZU.3415-67/2018 na świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla 20 osób z zaburzeniami psychicznymi.

Ponadto, usługi świadczyło również 8 opiekunek zatrudnionych w MOPR w Chełmie.

W 2019 r. z pomocy w formie usług skorzystało 349 osób: w tym 336 osób skorzystało z usług opiekuńczych, a 16 ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, 3 osoby korzystały z dwóch form tj. usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.

Na realizację usług opiekuńczych świadczonych przez PCK wydatkowano kwotę 1 460 621,70 zł, wypracowując 82 521 godzin usług. W związku z przystąpieniem do Programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” - edycja 2019 MOPR otrzymał dofinansowanie do usług z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych w kwocie 102 235,20 zł. Koszt po pomniejszeniu dofinansowania wyniósł 1 358 386,50 zł.

Natomiast na realizację specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi wydatkowano kwotę 133 292,50 zł, wypracowując 7 205 godzin.

Koszt 1 godziny usługi opiekuńczej świadczonej przez opiekunki zatrudnione w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Chełmie wynosił 17,83 zł, natomiast świadczonych przez instytucję wyłonioną w drodze przetargu tj. Polski Czerwony Krzyż Oddział Okręgowy w Lublinie wynosił 17,70 zł. Koszt 1 godziny specjalistycznej usługi opiekuńczej dla osób z zaburzeniami psychicznymi wynosił 18,50 zł.

Świadczenie z pomocy w formie usług przyznawane było decyzją administracyjną na podstawie wniosku lekarza rodzinnego (w przypadku usług opiekuńczych) lub lekarza psychiatry (w przypadku specjalistycznych usług opiekuńczych), wywiadu środowiskowego przeprowadzonego przez pracownika socjalnego oraz zebranych w toku postępowania dokumentów potwierdzających sytuację zdrowotną, rodzinną, mieszkaniową i dochodową osoby ubiegającej się o pomoc.

Przy ustalaniu wymiaru godzin i zakresu usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych uwzględniano w szczególności:

- 1) rodzaj schorzenia i sprawność fizyczną osoby ubiegającej się o usługi,
- 2) warunki mieszkaniowe,
- 3) sytuację rodzinną i materialną,
- 4) uwarunkowania środowiskowe,
- 5) możliwości udzielenia pomocy przez rodzinę.

Rozeznaniem potrzeb opiekuńczych i wnioskowaniem o przyznanie usług zajmowało się 5 pracowników socjalnych.

W 2019 r. ogółem wydano 650 decyzji administracyjnych (404 dotyczących usług opiekuńczych, 36 dot. specjalistycznych usług opiekuńczych, 86 dotyczących domów pomocy społecznej i 116 dotyczących mieszkań wieloprofilowych chronionych i 8 dot. skierowania do KORM w Dąbkach).

2.2.1. Struktura osób korzystających z usług

W okresie sprawozdawczym z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi korzystało łącznie 349 osób, w tym: 309 osób samotnie zamieszkujących i 40 osób zamieszkujących z rodziną.

Biorąc pod uwagę płeć, pomocą w formie usług objętych było 289 kobiet i 60 mężczyzn.

Wiek osób korzystających z usług przedstawia tabela nr 4.

Tabela nr 4. Struktura świadczeniobiorców w przedziałach wiekowych.

Razem osób	Dzieci do 18 lat	Od 19 do 40 lat	Od 41 do 60 lat	Od 61 do 70 lat	Od 71 do 80 lat	Od 81 do 90 lat	Od 91 do 103 lat
349	-	5	13	45	92	151	43

Źródło: opracowanie własne.

Z powyższej tabeli wynika, że najliczniejszą grupę wśród osób korzystających z usług stanowiły osoby w wieku ponad 80 lat.

Sprawność fizyczną osób korzystających z usług przedstawia tabela nr 5.

Tabela nr 5. Struktura świadczeniobiorców pod kątem sprawności fizycznej.

Razem osób	Osoby "leżące"	Osoby poruszające się tylko po mieszkaniu z pomocą osoby drugiej	Osoby poruszające się samodzielnie tylko w obrębie mieszkania	Osoby wychodzące z mieszkania pod opieką osoby drugiej	Osoby poruszające się samodzielnie w obrębie mieszkania i samodzielnie wychodzące z mieszkania na niewielkie odległości
349	48	49	112	62	78

Źródło: opracowanie własne

Z powyższego wynika, że osoby o ograniczonej sprawności fizycznej, poruszające się samodzielnie tylko w obrębie mieszkania, wymagające pomocy w czynnościach związanych z codziennym funkcjonowaniem w środowisku domowym, stanowią najliczniejszą grupę osób korzystających z usług opiekuńczych.

Rodzaje schorzeń osób korzystających z usług przedstawia tabela nr 6.

Tabela nr 6. Schorzenia osób korzystających z usług.

RODZAJE SCHORZEŃ	LICZBA OSÓB
Choroby układu krążenia, m.in. miażdżyca	281
Zwyrodnienia stawów i kręgosłupa	270
Stany po wylewach i udarach	68
Cukrzyca	65
Zaburzenia wzroku i słuchu	126
Stwardnienie rozsiane	3
Choroby układu oddechowego	35
Nowotwory	29
Choroby psychiczne	24
Dziecięce porażenie	6
Niedorozwój	3
Choroba Alzheimera	19
Choroba Parkinsona	19

Źródło: opracowanie własne

Z powyższej analizy wynika, że największą grupę wśród osób objętych usługami stanowią osoby ze schorzeniami układu krążenia oraz zwyrodnieniem stawów i kręgosłupa.

2.2.2. Odpłatność za świadczone usługi

Zasady ponoszenia odpłatności za usługi opiekuńcze określone są w Uchwale Nr XX/223/04 Rady Miejskiej w Chełmie z dnia 31 maja 2004 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od tych opłat, jak również trybu ich pobierania, zmienionej Uchwałą Nr V/47/11 Rady Miasta Chełm z dnia 28 stycznia 2011 r.

Natomiast zasady ponoszenia odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi określone są w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r. Nr 189 poz. 1598 z późn. zm.).

Odpłatność za usługi uzależniona jest od posiadanego dochodu. Osoby posiadające dochód poniżej kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej są zwolnione z odpłatności.

W 2019 r. z ponoszenia odpłatności za przyznane usługi opiekuńcze zwolniono 1 osobę z uwagi na uzasadnione okoliczności tj. niepełnosprawność, długotrwałą chorobę oraz koszty związane z leczeniem i rehabilitacją, które stanowią nadmierne obciążenie finansowe. Natomiast 14 osobom ustalono usługi bezpłatne w związku z tym, że posiadany dochód nie przekraczał ustawowego kryterium dochodowego, wynoszącego dla osoby samotnie

gospodarującej 701,00 zł. Z kolei 1 osobie odstąpiono od pobierania odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze, ponieważ wyliczona kwota odpłatności za przyznane usługi była niższa od kwoty określonej w art. 38 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej tj. 20,00 zł.

2.2.3. Nadzór nad jakością i standardem świadczonych usług

Zadania pomocy w formie usług realizowane były przez MOPR w Chełmie i firmy zewnętrzne w oparciu o zawarte umowy po przeprowadzonym postępowaniu o zamówienie publiczne. Umowy określały warunki i sposób świadczenia usług. Głównym celem podejmowanych działań było zaspokojenie codziennych potrzeb podopiecznych, a tym samym umożliwienie im jak najdłuższego funkcjonowania w środowisku domowym. Efektem usług opiekuńczych było podtrzymanie lub poprawa sprawności fizycznej osoby starszej, jej dobra kondycja psychiczna oraz integracja ze społecznością w stopniu adekwatnym do indywidualnych możliwości i potrzeb.

Ze strony Zespołu Usług Opiekuńczych wymagało to merytorycznego nadzoru i egzekwowania od jednostki świadczącej usługi właściwego wywiązywania się z warunków określonych w zawartych umowach, a w szczególności: świadczenia usług zgodnie z obowiązującym standardem, prowadzenia obowiązującej dokumentacji oraz rozliczeń finansowych.

W tym celu przeprowadzono:

- 1) 1 kontrolę dotyczącą oceny zgodności faktur z realizacją usług opiekuńczych dla osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi z kartami pracy opiekunek świadczących usługi oraz wydanymi decyzjami administracyjnymi,
- 2) 1 kontrolę dotyczące jakości usług opiekuńczych świadczonych w domu chorego przez opiekunki zatrudnione w instytucji Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Chełmie, dyscypliny pracy opiekunek zgodnie z harmonogramem czasu pracy, tj. przestrzegania godzin pracy opiekunek, bieżącego podpisywania kart pracy oraz sposobu prowadzonych rozliczeń ze środków finansowych podopiecznego powierzonych na zakupy i opłaty oraz przestrzegania ustalonych zakresów czynności wykonywanych przez opiekunki,
- 3) 1 kontrolę dotyczącą jakości specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczonych w domu chorego przez osoby zatrudnione w instytucji Opieka w Domu Chorego w Chełmie Orzędowska Maria oraz przestrzegania ustalonych zakresów czynności,
- 4) 1 kontrolę dotyczącą oceny dokonywanych wpłat należności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi we wszystkich jednostkach świadczących usługi

Z kontroli sporządzono protokoły. W trakcie jednej kontroli wydano zalecenia pokontrolne w związku z wykazaniem przez PCK w zestawieniu w dwóch środowiskach większej ilości godzin niż powinna wynikać z wydanych decyzji. Ponadto, pracownicy socjalni w ramach odwiedzin osób objętych usługami zwracali również uwagę na jakość świadczonych usług w domu chorego.

2.2.4. Podejmowanie różnych form działań na rzecz osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych zatrudnionych w Zespole Usług Opiekuńczych mające na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnej sytuacji życiowej przedstawia tabela nr 7.

Tabela nr 7. Działania podejmowane w celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnej sytuacji życiowej.

Lp.	Forma pracy socjalnej	Liczba osób objętych
1.	współpraca z PFRON	2
2.	współpraca z Powiatowym Zespołem do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności	3
3.	współpraca z PUM i MPGK, Zakładem Energetycznym, Chełmską Spółdzielnią Mieszkaniową (uzyskanie dodatku mieszkaniowego, dokonywanie opłat mieszkaniowych)	6
3.	stała współpraca z placówkami ochrony zdrowia tj. z lekarzami rodzinnymi i pielęgniarkami środowiskowymi, szpitalem,	wszystkie środowiska
4.	kompletowanie dokumentów ZOL, ZOP	11
5.	kompletowanie dokumentów do DDS+	2
6.	współpraca ZUS, KRUS (dodatki pielęgnacyjne, świadczenie uzupełniające, pozyskiwanie zaświadczeń)	42
7.	udzielenie wsparcia w formie zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych	12
8.	paczki żywnościowe z Banku Żywności	60
9.	udział pracowników socjalnych w interwencjach z innymi służbami	14
10.	sprawienie pogrzebu wraz ze wszystkimi formalnościami	1
11.	zabezpieczenie w odzież, pościel, pieluchomajtki, łóżko, lodówkę, kuchenkę	2
12.	stały kontakt z oddziałem psychiatrycznym	20
13.	wywiady do sądu	4
14.	wywiady alimentacyjne	39
15.	wywiady na wniosek innych ośrodków	15
16.	wizyty w poradniach specjalistycznych	100
17.	stały kontakt ze stowarzyszeniem „Zbyszko” w celu przyznawania dodatkowych godzin usług opiekuńczych.	-
18.	setne urodziny podopiecznych (wszystkich osób ponad 100 letnich na terenie Chełma zamieszkiwało 7)	2

W 2019 r. dla pracowników i opiekunek Zespołu Usług Opiekuńczych oraz pracowników zatrudnionych w Mieszkaniach Wieloprofilowych Chronionych zorganizowano szkolenie "Holizm i jego znaczenie w pracy z podopiecznym w wieku poprodukcyjnym - współpraca instytucjonalna".

2.2.5. Realizowane programy

W 2019 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie przystąpił do realizacji programów ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych tj.:

1. „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych – edycja 2019” - program zakładał wsparcie finansowe gmin na obecnie przyznane usługi opiekuńcze, na zwiększenie dostępności do przedmiotowych usług oraz ich rozwój. Przeznaczony był dla osób niepełnosprawnych w wieku do 75 roku życia z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jak również z orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji lub orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji. Programem objętych było w okresie od 1 marca do 31 grudnia 2019 roku 27 osób, kwota dofinansowania wynosiła 102 235,20 zł, na 5 776 godzin.

2. „Opieka wytchnieniowa” - edycja 2019 - celem głównym programu było wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi niepełnosprawnymi z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

MOPR w Chełmie realizował:

- Moduł I programu tj. świadczenie usług opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego, skierowanego do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osób o znacznym stopniu niepełnosprawności niekorzystających z innych form usług w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej lub ośrodka wsparcia, domu pomocy społecznej jako organizowanej usługi;

- Moduł III programu tj. świadczenie usług opieki wytchnieniowej poprzez zapewnienie członkom rodziny lub opiekunom sprawującym bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osób o znacznym stopniu niepełnosprawności możliwości skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego lub terapeutycznego) oraz wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji/ rehabilitacji i dietyki.

Program realizowany był w okresie od 16 września do 31 grudnia 2019 r., objętych było 10 osób tj. 4 dzieci do 16 roku życia oraz 6 osób dorosłych.

Zgodnie z zawartą w dniu 5 lipca 2019 r. umową Nr 784 na realizację Modułu I przekazana została kwota 42 400,00 zł i 424,00 zł koszt obsługi, z czego wykorzystano 15 059,94 zł i 150,59 zł koszt obsługi. W ramach programu 5 osób zwolniono z ponoszenia opłaty za przyznane usługi opiekuńcze.

Natomiast umową Nr 796 z dnia 5 lipca 2019 r. na realizację Modułu III przekazano kwotę 8 000,00 zł i koszt obsługi 80,00 zł, z czego wykorzystano 5 159,98 zł i 51,59 zł koszt obsługi.

2.2.6. Kierowanie do DPS

Stosownie do art. 54 ust.1 ustawy o pomocy społecznej osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można było zapewnić całodobowej opieki w warunkach domowych, przyznano pobyt w domu pomocy społecznej.

W 2019 r. o skierowanie do domu pomocy społecznej ubiegało się 20 osób, z czego

do dps skierowano 10 osób, 2 osoby zmarły, 7 osób zrezygnowało, 1 osoba została umieszczona w 2020 r.

W 11 domach pomocy społecznej z powiatu chełmskiego, krasnostawskiego, włodawskiego łącznie przebywało 40 osób, w tym 21 osób z zaburzeniami psychicznymi.

Koszty związane z utrzymaniem 40 osób przebywających w domach pomocy społecznej w 2019 r. przedstawiają się następująco:

Liczba osób przebywających w dps w 2019 r.	Pełny koszt utrzymania	Opłata ponoszona przez mieszkańca	Dopłata rodziny do mieszkańców stanowiąca dochód miasta	Łącznie wydatki miasta
40	1 372 546,71 zł	465 898,63 zł	101 868,17 zł (8 rodzin)	906 648,08 zł

W 2019 r. do Krajowego Ośrodka Mieszkalno-Rehabilitacyjnego w Dąbku (specjalistyczny dom pomocy społecznej o zasięgu regionalnym) skierowano 8 osób.

Ponadto, z przepisu art. 53 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej oraz na podstawie uchwały Nr XXXVI/429/18 Rady Miasta Chełm z dnia 21 marca 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z dnia 6 kwietnia 2018 r. poz. 1485) w sprawie organizacji oraz określenia zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach wieloprofilowych wynika, że osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, może być przyznany pobyt w mieszkaniu chronionym.

W 2019 r. do Mieszkań Wieloprofilowych Chronionych w Chełmie skierowano 7 osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Zespół Usług Opiekuńczych zajmował się również przyjmowaniem formularzy w ramach programu „Ogólnopolska Karta Seniora”, które następnie przekazywane były do Dziennego Domu Senior+ w Chełmie w celu sporządzenia rejestru i wysłania ich na adres Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie.

2.3. Ośrodki wsparcia

2.3.1. Dzienny Dom Senior+

Dzienny Dom Senior+ (DDS+) funkcjonuje w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie od lipca 1992 roku. DDS+ jest ośrodkiem wsparcia dla osób starszych, które z powodu choroby, niepełnosprawności lub zdarzeń losowych nie mogą samodzielnie sprostać zadaniom stawianym przez codzienne życie, wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb.

W placówce świadczone są całodzienne usługi opiekuńcze, rekreacyjno-kulturalne oraz edukacyjne, uczestnicy mają również możliwość skorzystania z gorącego posiłku.

W ramach prowadzonej działalności placówka służy pomocą podopiecznym w przewyciężaniu trudnych dla nich sytuacji życiowych, integruje ze środowiskiem, pomaga w realizacji własnych potrzeb oraz rozwija zainteresowania i umiejętności.

Z działalności kulturalnej, edukacyjnej i rekreacyjno - wypoczynkowej oferowanej przez Dzienny Dom Senior+ w 2019 roku skorzystało łącznie 55 osób, w tym z możliwością spożywania w pełni odpłatnego posiłku 34 osoby.

Seniorzy korzystający z prowadzonych różnorodnych form terapii w placówce ponosili

odpłatność za żywienie i usługi opiekuńczo-terapeutyczne.

Koszt jednego obiadu wynosił 6,30 zł brutto, a wynikał z zawartej w dniu 28 grudnia 2018 r. umowy Nr MOPR.DON.DŚPŚ.3415-76/2018.

Odpłatności za usługi pobierano zgodnie z Uchwałą XXV/294/12 Rady Miasta Chełma z dnia 18 grudnia 2012 roku (za okres 01.01.2019-20.06.2019) oraz zgodnie z Uchwałą Nr X/72/19 Rady Miasta Chełm z dnia 9 maja 2019 r. (od 21.06.2019r.). Wysokość opłaty uzależniona była od dochodu uczestnika oraz kryterium dochodowego zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

W okresie od 01.01.2019 do 31.12.2019 r. w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015 – 2020 realizowane było zadanie na 2019 rok, którego celem była poprawa jakości życia seniorów w wieku 60+ z terenu miasta Chełm. Celem szczegółowym było zapewnienie wsparcia seniorom, poprzez umożliwienie im skorzystania z rozszerzonej oferty usług w ramach projektu, w tym z oferty:

- prozdrowotnej obejmującej usługi w zakresie aktywności ruchowej i kinezyterapii,
- edukacyjnej,
- kulturalno – oświatowej,
- rekreacyjnej,
- aktywizacji społecznej (przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu tej grupy mieszkańców miasta).

W prowadzonych w placówce zajęciach wykorzystywano różne metody i formy terapii, dostosowując je do potrzeb i możliwości uczestników. Głównym celem organizowanych zajęć było motywowanie seniorów do podejmowania aktywności, rozwijanie ich pasji oraz zagospodarowanie w sposób ciekawy i pożyteczny wolnego czasu.

Do najbardziej preferowanych form terapii należały:

1. Joga (zadanie realizowane w ramach Programu Senior+) - zajęcia prowadzone przez instruktora Jogi, dostosowane specjalnie do potrzeb i możliwości osób starszych. Nie wymagają od uczestników dobrej kondycji fizycznej czy rozciągnięcia - ćwiczenia przebiegają w spokojnej atmosferze, a ich wykonanie nie jest trudne. Jednocześnie joga dla seniorów znacząco poprawia samopoczucie i zwiększa siły witalne, dlatego stanowi ważny czynnik obniżający ryzyko depresji starczej.

W okresie od 01.01.2019 r. do 31.12.2019 r. odbyło się 85 godzin jogi.

2. Rehabilitacja (zadanie realizowane w ramach Programu Senior+) - zajęcia prowadzone przez fizjoterapeutę, mające na celu utrzymanie seniorów jak najdłużej w jak najlepszej kondycji ruchowej oraz zapewnienie im dobrego samopoczucia. Ćwiczenia rehabilitacyjne prowadzone były indywidualnie oraz w grupach. Natomiast stopień trudności ćwiczeń był dostosowany do stanu zdrowia uczestników. Zajęcia prowadzone byłyby w spokojnym tempie, wśród ćwiczeń znajdowały się ćwiczenia wzmacniające, rozciągające, na zdrowy kręgosłup itp.

W okresie od 01.01.2019r. do 31.12.2019r. odbyło się 108 godzin rehabilitacji.

3. Opieka pielęgniarska (zadanie realizowane w ramach Programu Senior+) - w ramach tych spotkań były prowadzone pogadanki profilaktyczne oraz zapewniona została opieka pielęgniarska dla uczestników Dziennego Domu Senior+.

W okresie od 01.01.2019 r. do 31.12.2019 r. odbyło się 128 godzin spotkań z pielęgniarką.

4. Muzykoterapia – jest dziedziną posługującą się muzyką lub jej elementami w celu przywracania zdrowia lub poprawy funkcjonowania osób z różnorodnymi problemami natury emocjonalnej, fizycznej lub umysłowej. Zajęcia muzyczne są bardzo popularne wśród

uczestników. W ramach tych zajęć prowadzona jest grupa wokalna „Babie Lato”, która występuje na różnych uroczystościach odbywających się na terenie placówki oraz bierze udział w licznych przeglądach reprezentując Dzienny Dom Senior+. Poprzez liczne ćwiczenia oraz występy uczestnicy podnoszą swoje umiejętności zarówno wokalne jak i rytmiczne, nabywają doświadczenia scenicznego (zajęciach rotacyjne bierze udział od 10 do 15 uczestników, regularnie uczęszczających na zajęcia).

W 2019 roku zespół wokalny „Babie Lato” wystąpił między innymi na następujących uroczystościach okazjonalnych:

- a) Koncert kolęd i pastorałek;
- b) Dzień Babci i Dziadka;
- c) Walentynki;
- d) Dzień Kobiet;
- e) Misterium Męki Pańskiej;
- f) Spotkanie Wielkanocne w Dziennym Domu Senior+ ;
- g) Koncert pieśni patriotycznych;
- h) Koncert z okazji Dnia Matki;
- i) Występ na Biesiadzie Integracyjnej w Dziennym Domu Senior+ pn. „Senior też juniorem był”;
- j) Występ na Biesiadzie Integracyjnej w Krasnymstawie;
- k) Występ z okazji zakończenia lata;
- l) Koncert w rocznicę wyboru Papieża Polaka Jana Pawła II;
- ł) Występ podczas Dnia Seniora organizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie;
- m) Koncert kolęd i pastorałek na spotkaniu Wigilijnym w Dziennym Domu Senior+.

Zespół „Babie Lato” prezentował się również w :

- 1) XX Wojewódzkim Przeglądzie Zespołów Kolędujących Seniorów w Krasnymstawie;
- 2) śpiewaniu pastorałek w Przedszkolu Miejskim Nr 5 w Chełmie przy ul. Kwiatowej 1;
- 3) koncercie piosenek biesiadnych podczas Biesiady w D.D.P.S. w Krasnymstawie;
- 4) „Wojewódzkich Obchodach Dnia Seniora” w Lublinie;
- 5) XX Przeglądzie Twórczości Artystycznej Seniorów organizowanym przez Wojewódzki Ośrodek Kultury w Lublinie.

5. Zajęcia sekcji kulinarnej - prowadzone były w oparciu o opracowany plan roczny. Celem tej formy terapii było nabywanie umiejętności kulinarnych, rozwijanie ich, a także miłe spędzenie czasu uczestników tych zajęć podczas pracy w grupie, oraz wspólna wymiana doświadczeń kulinarnych. Zajęcia odbywały się w odpowiednio wyposażonej i przystosowanej kuchni. Podczas zajęć były przygotowywane: racuszki, muffinki, zapiekanki, placki, kotlety, sałatki oraz były smażone pączki, pieczone ciasta i drożdżówki. Również zostały przyrządzone świąteczne potrawy na Wielkanoc i Wigilię oraz na inne uroczystości i imprezy w Dziennym Domu Senior + (Biesiada Integracyjna, Dzień Babci, Dzień Kobiet, Dzień Matki, grillowanie, Dzień Seniora). W tej formie z zajęć korzystało rotacyjnie ok. 10 uczestników.

6. Zajęcia manualne - celem tych zajęć było wyrażanie uczuć poprzez działania twórcze seniorów, rozwijanie zainteresowań, poprawy koncentracji oraz wyobraźni a także zdolności manualnych seniorów. Poza tym zajęcia rozwijały uzdolnienia plastyczne seniorów, usprawniały motorykę manualną, kształciły proces twórczego myślenia, a także rozwijały orientację przestrzenną oraz wyobraźnię plastyczną. W 2019 r. wykonano wiele ciekawych prac, które są wyeksponowane na terenie Dziennego Domu Senior+. Z zajęć korzystało rotacyjnie 10 uczestników.

7. Język angielski – Zajęcia prowadzone przez terapeutę. Materiał specjalnie opracowany wprowadzany jest stopniowo, zawiera dużą ilość powtórek i podpowiedzi jak efektywnie uczyć się słówek. Są to zajęcia skierowane do osób, które nie miały wcześniej kontaktu z językiem angielskim. Zajęcia prowadzone są w sposób interesujący i motywujący, a jednocześnie zapewniający dobrą zabawę. Podczas zajęć główny nacisk kładziony jest na komunikację i słownictwo - korzystało 10 uczestników.

8. Biblioterapia - dział arteterapii wykorzystującej użycie książek i czasopism czy innych materiałów czytelniczych jako pomocy terapeutycznej dla regulacji systemu nerwowego i psychiki człowieka. Bada również możliwości profilaktycznego traktowania książki i czytelnictwa w szerszych zbiorowościach społecznych. W zajęciach udział brało 10 uczestników.

9. Gry stolikowe i umysłowe – inaczej ludoterapia (ang. *play therapy*) – terapia wykorzystująca gry i zabawy, w których uczestniczą podopieczni. Stanowi ważny element jako, że jest naturalną aktywnością przejawianą przez uczestników, ćwiczą pamięć (karty, halma, warcaby, chińczyk, krzyżówki). Wyzwała wiele emocji i uczuć. Podejmowana zazwyczaj dobrowolnie może stanowić doskonały punkt wyjścia do wspólnej pracy terapeuty z podopiecznym - korzystało od 6 do 10 uczestników.

10. Zajęcia z psychologiem (zadanie realizowane w ramach Programu Senior+) - celem tych spotkań była realizacja zajęć warsztatowych z zakresu m.in. technik zapamiętywania, podstaw komunikacji interpersonalnej, wzmocnienie samooceny oraz asertywności. W okresie od 01.01.2019 r. do 31.12.2019 r. odbyło się 24 godzin spotkań z psychologiem, w których uczestniczyło 107 osób.

11. Spotkania czwartkowe - to zajęcia dla seniorów, które cieszą się dużym zainteresowaniem. Podczas tych zajęć organizowane są dla seniorów spotkania integracyjne, okolicznościowe z udziałem Klubów Seniora z terenu miasta.

12. Zajęcia z nowych technologii – uczestnicy rozwijali umiejętności biegłej obsługi internetu, tworzyli własne proste strony www. Dzięki komputerom docierali do najnowszych nowinek, wiadomości, filmów, ogłoszeń, encyklopedii, map, tłumaczy oraz wszelkiego rodzaju ciekawych stron i portali internetowych. W zajęciach uczestniczyło od 6 do 14 osób. W ramach zajęć z nowych technologii odbywały się spotkania z fotografią – są to bardziej zaawansowane zajęcia, które dały seniorom konkretnie możliwość zaznajomienia się zarówno z oprogramowaniem graficznym, jak i różnego rodzaju aparatami cyfrowymi. W spotkaniach uczestniczyło od 4 do 9 osób.

Dzienny Dom Senior+ był także organizatorem lokalnych imprez kulturalno – integracyjnych takich jak:

- 1) Spotkanie Wielkanocne (ok. 30 uczestników + zaproszeni goście);
- 2) Spotkanie integracyjne pn. „Senior też juniorem był”, na które zaprosił: delegację z ośrodka pomocy z Ukrainy, seniorów ze ŚDS w Chełmie, DDPS Krasnystaw, Mieszkania Wieloprofilowe Chronione, przedstawicieli klubów: „Biała Brzoza”, „Mimoza”, „Złota Jesień”, „Jagoda” a także przedstawicieli Uniwersytetu III Wieku w Chełmie (ok. 30 osób + zaproszeni goście);
- 3) Uroczyste obchody Dnia Seniora 06.11.2019r. (liczba uczestników ok. 80, w tym zaproszeni goście);
- 4) Spotkanie Wigilijne (liczba uczestników 40).

W 2019 roku w ramach Programu Wieloletniego „Senior +” zostały zorganizowane dwie wycieczki :

- 1) Wycieczka do Lublina w dniu 27.06.2019 r. (32 osoby) - zwiedzanie z przewodnikiem Ogrodu Botanicznego oraz Muzeum Wsi Lubelskiej;
- 2) Wycieczka do Sandomierza w dniu 18.09.2019r. (32 osoby) – zwiedzanie z przewodnikiem Starego Miasta, Domu Długosza, Kościoła Św. Jakuba, wystawy - Świat Ojca Mateusza.

Ponadto w 2019 roku uczestnicy Dziennego Domu Senior+ w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” korzystali również z wyjść do CKF Zorza oraz Chełmskiego Parku Wodnego.

W okresie od 01.01.2019r. do 31.12.2019r. średnia miesięczna liczba uczestników korzystających z zajęć terapeutycznych w Dziennym Domu Senior + wynosiła 21 osób.

Lp.	Miesiąc	Łączna liczba uczestników we wszystkich zajęciach terapeutycznych
1	styczeń	584
2	luty	401
3	marzec	445
4	kwiecień	445
5	maj	505
6	czerwiec	400
7	lipiec	483
8	sierpień	445
9	wrzesień	442
10	październik	485
11	listopad	442
12	grudzień	420

Źródło: Opracowanie własne

2.3.2 Mieszkania Wieloprofilowe Chronione

Mieszkania Wieloprofilowe Chronione funkcjonują w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Chełmie od dnia 2 kwietnia 2009 roku. Są formą wsparcia dla mieszkańców miasta Chełm świadczą usługi opiekuńcze całodobowo. Mieszkańcy placówki mają zapewnioną opiekę całodobową w postaci usług bytowych, opiekuńczych i wspomagających. Od stycznia do grudnia 2019 roku z tej formy wsparcia skorzystało 30 -tu mieszkańców Chełma. W przeciągu roku przyjęto 6 osób ze środowiska lokalnego, 2 osoby zostały skierowane do zakładu opiekuńczo-leczniczego, 1 mieszkaniec do zakładu rehabilitacyjnego, 3 osoby powróciły do środowiska lokalnego, odnotowano 2 zgony.

W dniu 31 grudnia w mieszkaniach zamieszkiwało 22 osoby.

Mieszkańcy Mieszkań Wieloprofilowych Chronionych znajdują się w następujących przedziałach wiekowych:

PRZEDZIAŁ WIEKOWY W LATACH	18-22	30-45	46 - 66	67 - 79	80 - 96
LICZBA MIESZKAŃCÓW	1	4	8	6	11

Zródło: opracowanie własne

Najstarsza osoba przebywająca w placówce miała 96 lat, a najmłodsza 22 lata. Najwięcej osób znajdowało się w przedziale wiekowym 80-96 lata oraz 46-66 lat.

Z uwagi na wiek i współistnienie szeregu procesów chorobowych wszyscy mieszkańcy wymagają usług opiekuńczych polegających na: całodobowej opiece i pielęgnacji, pomocy w organizacji posiłków, organizacji życia codziennego oraz w załatwianiu spraw medycznych, osobistych i urzędowych.

Usługi opiekuńcze zapewnia mieszkańcom zatrudniony personel, który udziela pomocy w podstawowych czynnościach życiowych (mycie, ubieranie, karmienie itp.). Personel pomaga również mieszkańcom w wydawaniu posiłków, parzeniu kawy, herbaty, przygotowywaniu prostych potraw, dokonywaniu zakupów oraz w czynnościach higienicznych. Przyjmowane przez mieszkańców leki są rozkładane przez pielęgniarkę i wydawane pod nadzorem personelu.

Wszyscy mieszkańcy potrzebują pomocy, koordynacji, zorganizowania usług medycznych, kontaktu z lekarzami rodzinnymi i poradniami specjalistycznymi, instytucjami takimi jak: ZUS, KRUS, PZOON, PFRON, NFZ, USC oraz zapewnienia ciągłości leczenia poprzez realizację recept, pozyskiwanie niezbędnego zaopatrzenia ortopedycznego, zabiegów rehabilitacyjnych, wymaganych badań specjalistycznych.

W Mieszkaniach Wieloprofilowych Chronionych znajduje się sprzęt rehabilitacyjny: drabinka (3 osoby), rotory (4 osoby), rower stacjonarny (5 osób), przyrząd do masażu stóp (6 osób) itp. celem aktywizacji i rekreacji podopiecznych. Ogółem ze sprzętu korzysta 18 osób, w tym 15 osób wymagających bezpośredniej obecności opiekuna. Systematycznie prowadzona jest gimnastyka poranna.

W ramach usług bytowych mieszkańcy mają zapewnione pokoje mieszkalne z dostępem do kuchni i węzła sanitarnego.

Pobyt w Mieszkaniach Wieloprofilowych Chronionych jest odpłatny. Mieszkańcy ponoszą odpłatność zgodnie z uchwałą Nr XXIX/273/08 Rady Miasta Chełm z dnia 17 grudnia 2008r. w sprawie organizacji oraz szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Mieszkaniach Wieloprofilowych Chronionych zmienioną uchwałą Nr XLI/385/09 Rady Miasta Chełm z dnia 20 listopada 2009 r.

Pełny miesięczny koszt pobytu mieszkańca w Mieszkaniu Wieloprofilowym Chronionym w Chełmie od 1 stycznia 2019 roku wynosił 1 498,67 zł, na który składają się opłaty związane z eksploatacją mieszkania tj. koszty związane z zaopatrzeniem w wodę i odprowadzaniem ścieków, dostawą energii cieplnej i elektrycznej oraz gazu, wywozem nieczystości stałych, zakupem środków niezbędnych do utrzymania higieny pomieszczeń wspólnych, koszty drobnych napraw i porządku wokół budynku oraz zapewnieniem usług opiekuńczych. Pobyt bezpłatny jest przyznawany w sytuacji, gdy dochód osoby skierowanej nie przekracza kwoty kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, tj. 701 zł.

Niezależnie od opłat związanych z eksploatacją mieszkania mieszkańcy ponoszą koszty związane z wyżywieniem, zakupem leków i ubrania, organizowaniem czasu wolnego oraz inne koszty związane z codziennym funkcjonowaniem. Cena za przygotowanie i dostarczenie 3 posiłków: śniadania, obiadu i kolacji wynosiła 12,50 zł.

Bezpłatnie na dzień 31 grudnia w Mieszkaniach Wieloprofilowych Chronionych przebywała 1 osoba, natomiast 5 osób ponosiło odpłatność 20%, 6 osób ponosiło odpłatność 30%,

3 osoby ponosiło odpłatność 40%, 5 osób ponosiło odpłatność 60%, 2 osoby ponosiło odpłatność 80% pełnego miesięcznego kosztu utrzymania. Pełny koszt ponosiła 1 osoba.

W ramach usług wspomagających i organizacji wolnego czasu mieszkańcom, odbyły się spotkania i uroczystości, które ujęto w tabeli nr 8.

Tabela nr 8. Spotkania i uroczystości.

Lp.	Miesiąc	Forma aktywności
1.	Styczeń	<ul style="list-style-type: none"> • pięcioro mieszkańców wzięło udział w Przeglądzie „Kolęd i Pastoralek” pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Chełm w Chełmskiej Bibliotece Publicznej; • impreza integracyjna „Spotkanie z kolędą”; • spotkanie okolicznościowe z okazji „Dnia Babci i Dziadka”.
2.	Luty	<ul style="list-style-type: none"> • spotkanie Walentynkowe, na którym przybliżono historię tego dnia, Projekcja filmu „O północy w Paryżu”; • Tłusty czwartek – słodki poczęstunek; • Spotkanie integracyjne w DDS + - „Tłusty czwartek” połączony z zabawą ostatekową - udział wzięło 3 mieszkańców
3.	Marzec	<ul style="list-style-type: none"> • Środa Popielcowa – msza w placówce sprawowana przez Księża z Parafii Miłosierdzia Bożego w Chełmie • obchody 8 Marca – każda z Pań otrzymała drobny upominek a dla wszystkich mieszkańców przygotowany był słodki poczęstunek. • dekorowano budynek w motywy świąteczne i wiosenne, przeprowadzono zajęcia z terapii zajęciowej na których wykonywano stroiki świąteczne; • Msza rekolekcyjna – wszyscy mieszkańcy przystąpili do spowiedzi i przyjęli komunię Św.;
4.	Kwiecień	<ul style="list-style-type: none"> • Misterium Męki Pańskiej w klubie seniora „Złota Jesień” - uczestniczyło 6 mieszkańców • wspólne śniadanie wielkanocne z Dyrektorem MOPR w Chełmie oraz personelem;
5.	Maj	<ul style="list-style-type: none"> • „Dzień Matki” - spotkanie integracyjne – część artystyczna, poczęstunek • wycieczka nad zalew w Żółtańcach – udział wzięło 5 mieszkańców
6.	Czerwiec	<ul style="list-style-type: none"> • biesiada integracyjna w Dziennym Domu Senior+ w Chełmie pod hasłem „Senior też Juniorem był”
7.	Lipiec -Sierpień	<ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy wspólnie z personelem pielęgowali ogródek przydomowy; • odbywały się spotkania na świeżym powietrzu przy grillu, spacer
8.	Wrzesień	<ul style="list-style-type: none"> • odbyło się spotkanie związane z wybuchem II wojny światowej, przedstawiono ciekawostki i wydarzenia związane z okresem wojennym; odbyła się prelekcja filmu dokumentalnego „Tajemnice II wojny światowej”
9.	Październik	<ul style="list-style-type: none"> • „Warsztaty z rękodziełem” - techniki składania serwetek wspólnie z DDS z Sawina • porządkowanie grobów zmarłych mieszkańców oraz bliskich przy pomocy pracowników
10.	Listopad	<ul style="list-style-type: none"> • „Pamiętajmy o bliskich” - odwiedzanie grobów wraz z personelem • mieszkańcy uczestniczyli w imprezie Andrzejkowej w DDS +
10.	Grudzień	<ul style="list-style-type: none"> • zorganizowano Mikołajki – odbył się montaż słowno – muzyczny przygotowany przez mieszkańców i personel; • przygotowania do świąt (dekoracja budynku, przygotowywanie potraw, ubieranie choinek • odbyła się Msza Rekolekcyjna przed którą mieszkańcy skorzystali z sakramentu pokuty i spowiedzi;

	<ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy wraz z opiekunem uczestniczyli w Wigilii przygotowanej przez Dzienny Dom Senior+ w Chełmie; • odbyła się uroczysta Wigilia w której uczestniczyli wszyscy podopieczni; w atmosferze miłej i rodzinnej podzielono się opłatkiem, śpiewano kolędy, wspomniano wigilię z dawnych lat; • z nadzieją na zdrowie, życzliwość i uśmiech mieszkańcy oczekiwali Nowego Roku; tego wieczoru nie zabrakło dobrej muzyki i uśmiechów i zabawy.
--	---

Źródło: opracowanie własne.

Przez cały rok systematycznie 1 raz w miesiącu odbywały się spotkania kółka różańcowego. Mieszkańcy chętnie biorą udział w tych spotkaniach, gdyż stanowią one znaczące wsparcie duchowe oraz kontakt ze środowiskiem lokalnym.

Na co dzień czas wypełniają mieszkańcom rozmowy, proste zajęcia w kuchni (pieczenie ciasta, robienie naleśników, kisieli czy budyni), czytanie prasy, oglądanie telewizji, uczestnictwo w nabożeństwach kościelnych, szydełkowanie, granie w karty czy warcaby. Jak co roku zasiany został ogródek przydomowy, który pielęgnują mieszkańcy z pomocą personelu.

W ramach współpracy z Centrum Integracji Społecznej praktyki odbywają beneficjenci z grupy opiekuńczej lub opiekuńczo-porządkowej. Grupa fryzjerska świadczy usługi fryzjerskie dla mieszkańców w zależności od potrzeb. Pięcioro mieszkańców jest uczestnikami Środowiskowego Domu Samopomocy w Chełmie.

Ponadto mieszkańcy korzystają systematycznie z biblioteki publicznej. Co dwa tygodnie przyjeżdżają pracownicy biblioteki celem wypożyczania książek przez mieszkańców lub ich wymiany po przeczytaniu.

Każdy z mieszkańców jest pod opieką lekarza rodzinnego. Od stycznia do grudnia 2019 roku odbyły się 63 wizyty lekarza rodzinnego w Placówce. Odbyło się również 100 wizyt u lekarzy specjalistów (poradnia zdrowia psychicznego, poradnia psychologiczna, poradnia neurologiczna, pulmonologiczna, poradnia chirurgiczna, gastrologiczna, poradnia kardiologiczna, poradnia dermatologiczna oraz laryngologiczna, ortopedyczna, ginekologiczna, stomatologiczna). Odnotowano 13 pobytów w szpitalu, karetka pogotowia przyjeżdżała 18 razy. Zaopatrzone 1 mieszkańca w wózek inwalidzki oraz 1 mieszkańca w protezę kończyny dolnej. 22 osoby poddane były badaniom specjalistycznym: USG jamy brzusznej, piersi RTG płuc, tomografia głowy, stopy RTG żeber, dopler naczyń szyjnych, morfologia itp.. 3 mieszkańców skorzystało z rehabilitacji wyjazdowej a 3 z rehabilitacji domowej z Centrum Rehabilitacji PIELG – MED.

Wymienione wyżej usługi dla mieszkańców w 2019 roku świadczył zatrudniony personel: 1 pielęgniarka, 1 terapeuta zajęciowy, 3 osoby zatrudnione na stanowisku opiekun, 1 osoba zatrudniona na stanowisku instruktor terapii zajęciowej – opiekun, 1 sprzątaczką i 1 kierownik. Sukcesywnie według potrzeb przez cały rok dokonywano bieżących napraw sprzętów oraz wyposażenia Placówki.

2.3.3 Świetlica Środowiskowa

W 2018 roku przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Chełmie została utworzona placówka wsparcia dziennego - Świetlica Środowiskowa. Świetlicę utworzono w ramach realizacji projektu „Blżej Rodziny”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 -2020, Oś priorytetowa: 11 Włączenie społeczne, Działanie: 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne.

Na potrzeby utworzenia Świetlicy miasto Chełm przekazało budynek, który następnie wyremontowano oraz wyposażono w niezbędny sprzęt komputerowy, meble i materiały dydaktyczne oraz sprzęt biurowy. Odbiór końcowy robót budowlanych nastąpił

26 listopada 2018 roku. Na remont budynku przeznaczono kwotę 221 045,94 zł, z czego kwota 180 000,00 zł pochodziła ze środków EFS i budżetu państwa, natomiast kwota 41 045,94 zł z budżetu miasta Chełm. Zakup wyposażenia to dodatkowo kwota ok. 100 000,00 zł, sfinansowana w całości ze środków EFS i budżetu państwa. W Świetlicy pracuje 3 wychowawców, 1 opiekun dziecięcy, psycholog, pedagog.

Placówka dysponuje 30 miejscami dla dzieci zamieszkujących na terenie miasta Chełm. W ofercie placówki znajdują się zajęcia socjoterapeutyczne, pomoc w nauce oraz organizacja czasu wolnego i rozwoju zainteresowań, organizacja zabaw i zajęć sportowych, zajęcia językowe, artystyczne, taneczne oraz zajęcia z robotyki. Dzieci otrzymują również jeden posiłek w ciągu dnia (drugie śniadanie lub podwieczorek). Świetlica jest czynna w dni nauki szkolnej od poniedziałku do piątku, w godzinach od 8.00 do 18.00, z tygodniową przerwą w okresie ferii zimowych oraz miesięczną przerwą wakacyjną. Przy Świetlicy funkcjonuje wolontariat.

Zadania Świetlicy Środowiskowej:

- 1) wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz udzielanie pomocy dzieciom wychowującym się w warunkach niekorzystnych dla ich prawidłowego rozwoju,
- 2) diagnozowanie potrzeb dzieci i rodzin oraz organizowanie adekwatnej pomocy we współpracy z innymi instytucjami,
- 3) stwarzanie rodzicom możliwości zwiększenia swoich umiejętności wychowawczych,
- 4) korygowanie zaburzonych zachowań dzieci i stymulowanie ich wszechstronnego rozwoju, a także wdrażanie do prawidłowego pełnienia ról społecznych,
- 5) ścisła współpraca z rodzicami dziecka w zakresie diagnozowania potrzeb, planowania pomocy, monitorowania procesu pomagania (konsultacje wychowawcy z rodzicami), organizowanie zajęć edukacyjnych dla rodziców,
- 6) prowadzenie oddziaływań korekcyjnych, terapeutycznych, kompensacyjnych profilaktycznych (indywidualnych i grupowych),
- 7) organizowanie zajęć edukacyjno - wychowawczych w tym: pomoc w nauce, umożliwianie rozwoju zainteresowań, organizacja zabaw i spotkań okolicznościowych,
- 8) towarzyszenie rodzinom przeżywającym kryzysy m.in. poprzez spotkania z dziećmi i rodzicami,
- 9) współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny (udział w spotkaniach zespołów interdyscyplinarnych i ich inicjowanie),
- 10) organizowanie i promocja wolontariatu,
- 1) prowadzenie zajęć profilaktycznych o charakterze socjoterapeutycznym, prowadzenie zajęć rozwijających kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne oraz w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej dotyczących kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie.

W 2019 roku zrekrutowano 43 dzieci spełniających kryteria uczestnictwa w projekcie „Bliżej rodziny”. Frekwencja uczestników w ciągu całego roku wynosiła 77,67 %. W Świetlicy Środowiskowej w 2019 roku podejmowane były liczne działania, a także odbyły się spotkania i uroczystości, które ujęto w tabeli nr 9.

Tabela nr 9. Spotkania, uroczystości, podejmowane działania.

Lp.	Miesiąc	Forma aktywności
1.	Styczeń	<ul style="list-style-type: none"> • spektakl Jasełkowy; • zajęcia taneczne; • terapia logopedyczna, pedagogiczna, socjoterapeutyczna (głośne czytanie, zajęcia rozwijające kreatywność, zajęcia sportowe, nauka

		<ul style="list-style-type: none"> gry w szachy); zabawa choinkowa w Studium Medycznym w Chełmie w ramach Akcji Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimę.
2.	Luty	<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z języka angielskiego, robotyki, zajęcia artystyczne, zajęć sportowo – ruchowe; zajęcia feryjne; gry i zabawy dla dzieci - przeprowadzone przez wolontariuszy z Fundacji Dr Cown.
3.	Marzec	<ul style="list-style-type: none"> wizyta policjantów z Komendy Miejskiej Policji w Chełmie - zajęcia w zakresie profilaktyki oraz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży; cykliczne spotkania dotyczące dbałości o higienę osobistą; nawiązanie współpracy z FH „Cosinus” (nieodpłatne pozyskanie tablic edukacyjnych dot. profilaktyki i przeciwdziałaniu narkomanii wśród młodzieży.
4.	Kwiecień	<ul style="list-style-type: none"> zajęcia z języka angielskiego, terapia logopedyczna, zajęcia z robotyki, zajęcia artystyczne, zajęcia taneczne, sportowe; zorganizowana zbiórka książek, gier i sylabusów dla uczestników świetlicy (przez cały okres akcji zostało zebranych 25 gier i puzzli dla dzieci, a także 14 książek kierowanych dla dzieci i młodzieży); zajęcia o tematyce ekologicznej przed akcją „Czysty Chełm” prowadzone przez wychowawców świetlicy oraz pedagoga; wykonie prac plastycznych na temat segregacji śmieci; uczestnictwo w akcji „Czysty Chełm” zorganizowanej przez Urząd Miasta Chełm w ramach Światowego Dnia „Czystości Ziemi” (23 podopiecznych Świetlicy Środowiskowej wraz z pedagogiem oraz wychowawcami uprzątnęli obszar Bulwaru nad Uherką, zebrano łącznie 6 worków frakcji suchej oraz szkła.
5.	Maj	<ul style="list-style-type: none"> Dzień Otwarty Świetlicy Środowiskowej w Ramach Otwartych Dni Funduszy Europejskich; miejska gra terenowa - była jednym z punktów dni otwartych - wzięło udział 23 osoby; występ dzieci w ramach pikniku promującego rodzicielstwo zastępcze – udział wzięło 27 osób.
6.	Czerwiec / Lipiec/ Sierpień	<ul style="list-style-type: none"> uczestnictwo w biesiadzie w DDS+ - udział wzięło 27 osób; uczestnictwo w wystawach zorganizowanych na Placu E. Łuczkińskiego w Chełmie w ramach „Nieżłej Sztuki”; wycieczka do Grodu Słowiańskiego w Wólce Bieleckiej (tradycja i kultura Słowian, nauka tańca plemiennego, wykuwanie monet, strzelanie z łuku, granie na metalowych beczkach, nauka pisania gęsim piórem, zawody sportowe: przeciąganie liny, wyścig w nartach drewnianych, przeciąganie pajęczyny); wycieczka do Centrum Nauki w Warszawie.
7.	Wrzesień	<ul style="list-style-type: none"> uczestnictwo w Akcji Sprzątania Świata zorganizowanej przez Urząd Miasta Chełm - uczestniczyło 16 dzieci; w placówce świetlicy odbyło się Święto Pieczonego Ziemniaka (poczęstunek z ziemniaków: frytki, pieczone ziemniaki, sałatka ziemniaczana), gry i zabawy ruchowe, konkurs literacki na temat twórczości o ziemniakach, prace plastyczne tematyczne.

8.	Październik	<ul style="list-style-type: none"> wycieczka do Jura Parku w Bałtowie.
9.	Listopad/ Grudzień	<ul style="list-style-type: none"> zabawa andrzejkowa; zajęcia nauki pływania w Chełmskim Parku Wodnym w ramach programów z zakresu polityki społecznej dla miejskich jednostek organizacyjnych w 2019 roku; odwiedziny Zielonego Mikołaja z Klubu Sportowego Chełmianka; warsztaty Bożonarodzeniowe w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie zorganizowane wspólnie z Zespołem Pieczy Zastępczej; spotkanie Wigilijne uczestników zajęć świetlicowych wraz z rodzicami i opiekunami prawnymi.

W okresie wakacyjnym dla uczestników Świetlicy Środowiskowej zorganizowano wyjścia, które ujęto w tabeli nr 10.

Tabela nr 10. Wyjścia zorganizowane dla uczestników Świetlicy Środowiskowej.

Data	Miejsce wyjścia
02.07.2019	„Lepić każdy może” – Muzeum Ziemi Chełmskiej, ul. Lubelska 56 a
03.07.2019	„Kolor i geometria” – MZCh, ul. Lubelska 55
04.07.2019	„Prelekcja – ptaki” – MZCh, ul. Lubelska 57
04.07.2019	„Asterix i Obelix” – Chełmska Biblioteka Publiczna, ul. Partyzantów 40
09.07.2019	„Ptaki obok nas” – MZCh, ul. Lubelska 57
10.07.2019	„Jak powstało muzeum” – MZCh, ul. Lubelska 57
11.07.2019	„Złota rybka” – warsztaty – ChBP, ul. Partyzantów 40
18.07.2019	„Sowy nocne duchy” – MZCh, Lubelska 57
19.07.2019	„Wakacyjny plener” – MZCh, Lubelska 55
23.07.2019	„Czy lubimy dżinsy” – warsztaty – MZCh, Lubelska 55
25.07.2019	„Czerwony Kapturek” – warsztaty ChBP, ul. Partyzantów 40
31.07.2019	Spacer po Chełmie – MZCh, ul. Lubelska 55
01.08.2019	„Mała wielka stopa” – seans – ChBP, ul. Partyzantów 40
06.08.2019	„Poznajemy muzeum” – MZCh, ul. Lubelska 56
08.08.2019	„Kapryśna Kaczuska” – warsztaty – ChBP, ul. Partyzantów 40
12.08.2019	„Muzealna podróż ze sztuką” – MZCh, ul. Lubelska 56
13.08.2019	Wizyta w Bon – Ton oraz Super Tygodniu Chełmskim
14.08.2019	Tajemniczy zwierzyniec – wyjście do MZCh
16.08.2019	Dzień Otwartych Koszar – ul. Lubelska 136
20.08.2019	Spotkanie z mecenasem sztuki fotograficznej R. Kaczmarem w Galerii Atelier
21.08.2019	Golem z Chełma – wyjście do MZCh
22.08.2019	Udział w Badaniach Profilaktycznych przy ul. Obłóńskiej
23.08.2019	Między wstydem a zachwytem – wyjście do MZCh
26.08.2019	Wizyta w Straży Pożarnej
27.08.2019	Kopciuszek – warsztaty – ChBP, ul. Partyzantów 40
28.08.2019	Wycieczka po Chełmie z MZCh
29.08.2019	Pożegnanie lata – impreza integracyjna w Domu Senior +
30.08.2019	Lekcja Biblioteczna – ChBP, ul. Partyzantów 40

Źródło: opracowanie własne.

2.3.4. Realizacja Programu Działań Wolontarystycznych

W roku 2019 prowadzona była działalność wolontarystyczna przez 51 wolontariuszy, którzy udzielali pomocy osobom i rodzinom korzystającym ze świadczeń pomocy tutejszego Ośrodka. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie zawierał porozumienia z wolontariuszami na świadczenie usług wolontarystycznych. Działania te prowadzone były przez 50 uczniów, 1 osobę dorosłą.

Ogółem z pomocy wolontariuszy skorzystało 57 dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

Działalność wolontarystyczna polegała na: pomocy dzieciom uczącym się w szkole podstawowej i gimnazjum w wyrównywaniu braków edukacyjnych, polegającej na pomocy w nauce, w odrabianiu lekcji, pokazaniu jak się uczyć, jak nadrobić zaległości (miejscem wolontariatu była świetlica środowiskowa przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie, miejsce zamieszkania beneficjentów MOPR, świetlice szkolne).

Działania wolontarystyczne prowadzone były przez młodzież uczęszczającą do niżej wymienionych szkół:

- 1) I Liceum Ogólnokształcącego im. S. Czarnieckiego w Chełmie, ul. Czarnieckiego 8,
- 2) II Liceum Ogólnokształcącego im. Gen. G. Orlicz-Dreszera w Chełmie, ul. Szpitalna 14,
- 3) Zespołu Szkół Ekonomicznych i III Liceum Ogólnokształcącego w Chełmie, ul. Sienkiewicza 22,
- 4) Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie, ul. Poczтовая 54,
- 5) Szkoła Podstawowa nr 8 w Chełmie ul. Połaniecka 10.

3. Piecza zastępcza

Rodzina stanowi wyjątkowe i niepowtarzalne środowisko - wspólnotę miłości i solidarności niezbędną dla prawidłowego rozwoju fizycznego, psychicznego i społecznego dziecka, jedyną pod względem możliwości wychowywania, nauczania i przekazywania wartości.

Wartość rodziny jest wartością bezcenną. Dobrej rodziny w procesie wychowania i wzrastania dzieci i młodzieży nie można zastąpić niczym innym, dlatego polityka państwa oraz działania wielu instytucji samorządowych w tym Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie nakierowane są na pomoc udzielaną rodzinie i w rodzinie.

W 2019 roku ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało 1 218 rodzin, w tym 346 rodzin z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, co stanowi 28,41% ogółu rodzin objętych pomocą. Problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego łączy się często z innymi dysfunkcjami m.in.: niepełną strukturą rodziny, wielodzietnością, uzależnieniami, przemocą, długotrwałą lub ciężką chorobą, niepełnosprawnością.

W okresie sprawozdawczym 66 rodzin, w których wychowywało się 143 dzieci, zostało objętych wsparciem asystenta rodziny w związku z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wspieranie rodziny było prowadzone za jej zgodą i przy aktywnym jej udziale. Liczba rodzin z którymi jeden asystent rodziny prowadził pracę uzależniona była od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie przekroczyła limitu ustawowego 15 rodzin. Wizyty w środowisku asystenci rodziny odbywali co najmniej 2 razy w tygodniu w różnych porach dnia, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach częstotliwość wizyt wzrastała do 4-5 tygodniowo. Asystenci rodziny współpracowali z pracownikami socjalnymi Ośrodka w zakresie przekazywania informacji o trudnych obszarach pracy z rodziną. Natomiast w sytuacjach nagłych, szczególnie gdy zagrożone było

dobro dziecka, asystenci współpracowali również z odpowiednimi służbami tj. policja, sąd, kuratorzy rodzinni.

Z każdą rodziną prowadzona była praca zgodnie z opracowanym planem pracy.

Powyższy plan pracy z rodziną obejmował zakres realizowanych działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych. Celem głównym każdego planu pracy z rodziną była poprawa funkcjonowania rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Powyższe plany zawierały również cele szczegółowe dostosowane do potrzeb danej rodziny.

W przypadku umieszczenia dziecka poza rodziną biologiczną asystenci rodziny współpracowali z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, w których zostały umieszczone dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Współpraca ta polegała na opracowaniu i realizacji planów pomocy dzieciom przebywającym w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Asystenci rodzin uczestniczyli również w posiedzeniach zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, a także przygotowywali opinie na temat sytuacji rodziny pod kątem możliwości powrotu dzieci pod opiekę rodziców.

Ponadto w celu poprawy funkcjonowania rodziny asystenci rodzin współpracowali z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami samorządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny tj.: placówkami oświatowymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Chełmie, Ośrodkiem Profilaktyki, Diagnozy i Terapii Zdrowia Psychicznego „Rodzina” w Chełmie.

W czerwcu i grudniu 2019 roku dokonano okresowej oceny rodzin objętych asystenturą. W ocenie brali udział pracownicy Referatu Asysty Rodzinnej oraz pracownicy socjalni. Podczas dokonywania oceny omawiana była aktualna sytuacja rodzin oraz trudności napotykanne w pracy z nią i propozycje ich rozwiązania. Z oceny sytuacji rodziny asystenci rodziny sporządzili łącznie 114 protokołów, w których szczegółowo opisano funkcjonowanie rodziny, zadania zrealizowane zgodnie z planem pracy z rodziną oraz wnioski. W wyniku powyższych ocen w roku sprawozdawczym współpracę zakończyło 13 rodzin z następujących powodów:

- 1) osiągnięcie założonych celów – 7 rodzin,
- 2) brak współpracy z asystentem – 2 rodziny,
- 3) zmiana miejsca zamieszkania – 3 rodziny,
- 4) zmiana metody pracy asystenta z rodziną – 1 rodzina.

W 2019 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie do pracy z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zatrudnił 4 asystentów rodziny. Na dofinansowanie wynagrodzenia powyższych asystentów Ośrodek otrzymał dotację w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019” w wysokości 72 834,00 zł, z czego wykorzystano kwotę 69 087,00 zł.

Rodzinom mającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji specjaliści z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie w 2019 roku udzielili łącznie 552 porad specjalistycznych, w tym:

- 1) pedagog udzielił 237 porad,
- 2) psycholog udzielił 49 porad,
- 3) socjoterapeuta udzielił 119 porad,
- 4) prawnik udzielił 147 porad.

Zakres pomocy udzielanej rodzinie i dzieciom obejmował:

- 1) bezpośrednie kontakty z dziećmi i rodziną, głównie w środowisku domowym, polegające na słuchaniu wypowiedzi członków rodziny, budowaniu relacji opartej na zaufaniu, obserwacji i analizie uzyskanych informacji,
- 2) wzmocnienie roli i funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 3) rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych,
- 4) pomoc doraźną tj.: pisanie podań, pism, próśb, pomocy w załatwieniu spraw urzędowych,
- 5) pomoc długofalową:
 - a) stworzenie warunków do rozwoju zainteresowań,
 - b) organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego,
 - c) zapewnienie stałej pomocy w rozwiązywaniu trudności wychowawczych,
 - d) udzielanie porad w sprawach życiowych związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego, zarządzaniem budżetem domowym, pielęgnacją i zdrowotnymi potrzebami dziecka,
 - e) udzielanie porad w sprawach związanych z przemocą, uzależnieniami, radzeniem sobie w trudnych sytuacjach życiowych,
 - f) wsparcie w postaci wolontariatu (1 wolontariusz udzielał pomocy m.in. w odrabianiu lekcji),
 - g) zapewnienie wsparcia w postaci świetlicy środowiskowej (skorzystało 57 dzieci).

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie, zgodnie z Zarządzeniem Nr 285/11 Prezydenta Miasta Chełm z dnia 12 października 2011 roku, realizuje także zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do których należy m.in. zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Rolą pieczy zastępczej jest praca z rodziną umożliwiająca powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka - zapewnienie mu opieki i wychowania w środowisku zastępczym.

W okresie sprawozdawczym rodzinną pieczę zastępczą sprawowało ogółem 65 rodzin, w tym:

- 1) 41 rodzin spokrewnionych,
- 2) 21 rodzin niezawodowych,
- 3) 1 rodzina zastępcza zawodowa,
- 4) 2 rodzinne domy dziecka.

Rodzinna piecza zastępcza zapewniała opiekę dla 100 dzieci, w tym:

- 1) 55 dzieci w rodzinach spokrewnionych,
- 2) 25 dzieci w rodzinach niezawodowych,
- 3) 4 dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej,
- 4) 16 dzieci w rodzinnym domu dziecka.

W powyższych rodzinach wychowywało się 10 dzieci, które ze względu na stan zdrowia mają orzeczonego stopień niepełnosprawności i w związku z tym przysługuje im dodatkowe świadczenie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania.

W 2019 roku wydano 15 opinii psychologicznych i 6 ocen na temat predyspozycji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, poprzedzonych wywiadami środowiskowymi, w tym:

- 1) na wniosek sądu wydano 4 opinie dotyczących kandydatów na rodzinę zastępczą spokrewnioną,
- 2) na wniosek kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej wydano 1 opinię, rodziny zastępczej niezawodowej 8 opinii oraz rodziny dom dziecka 2 opinie.

W okresie sprawozdawczym w rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie postanowienia sądu umieszczono 19 dzieci.

W związku z art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się na ich wniosek opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W 2019 roku koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej objęli łącznie opieką 53 rodziny, w tym:

- 1) 37 rodzin spokrewnionych,
- 2) 13 rodzin niezawodowych,
- 3) 1 rodzinę zastępczą zawodową,
- 4) 2 rodziny prowadzące rodzinny dom dziecka.

Opieka koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej została zaproponowana rodzinom zastępczym w których występowały problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi, a także gdy w opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, wymagały one tego rodzaju wsparcia ze względu np.: na krótki okres pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Wszystkie rodziny zastępcze zgłosiły chęć współpracy z koordynatorem.

Oprócz wsparcia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 4 powyższej ustawy, rodzinom zastępczym został zapewniony także dostęp do specjalistycznej pomocy dla dzieci w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej.

W rodzinach objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej umieszczonych było ogółem 86 dzieci. Dla każdego dziecka we współpracy z rodziną zastępczą i podmiotem organizującym pracę z rodziną, opracowany został plan pomocy dziecku, który zawierał obszary działania dostosowane do jego potrzeb i wieku.

W okresie sprawozdawczym koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pracowali w niżej wymienionych obszarach:

- 1) zdrowie i rozwój poprzez zapewnienie dostępu do świadczeń zdrowotnych oraz monitorowanie sytuacji zdrowotnej dziecka,
- 2) edukacja poprzez monitorowanie sytuacji szkolnej dziecka, proponowanie mu zajęć pozalekcyjnych zapewniających rozwój uzdolnień i zainteresowań oraz organizowanie mu czasu wolnego,
- 3) zaspokajanie potrzeb emocjonalnych, bytowych, rozwojowych, społecznych i religijnych,
- 4) realizacja kontaktów z rodzicami biologicznymi i bliskimi osobami.

Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej pozostawał w stałym kontakcie osobistym z rodziną zastępczą. Spotkania odbywały się w miejscu zamieszkania rodziny, a ich ilość uzależniona była od stwierdzonych i zgłoszonych potrzeb. Formą dokumentowania indywidualnej pracy z rodziną był plan pomocy dziecku, który stanowił zapis wszelkich podejmowanych działań. Koordynator ściśle współpracował z sądem, placówkami edukacyjnymi, medycznymi i innymi organizacjami działającymi na rzecz rodzin i dzieci.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie w okresie sprawozdawczym zatrudniał 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. W ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019” Miasto Chełm otrzymało dotację na dofinansowanie wynagrodzenia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w wysokości 55 900,00 zł, która została wykorzystana w 100%.

Wszystkie rodziny zastępcze oraz rodzinny dom dziecka otrzymywały świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej.

Ogólny koszt udzielonej pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych wyniósł 930 526,66 zł, w tym:

- 1) świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych – 421 228,89 zł (649 świadczeń),
- 2) świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych – 278 536,13 zł (268 świadczeń),
- 3) świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej – 32 172,60 zł (32 świadczenia),
- 4) świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinnym domu dziecka – 198 589,04 zł (196 świadczeń),
- 5) zwrot świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dzieci pochodzących z Miasta Chełm, a umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów na podstawie porozumień zawartych pomiędzy powiatami – 174 055,00 zł (228 świadczeń).

Ponadto dzieci umieszczone w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka otrzymują dodatkowe wsparcie w postaci „dodatku wychowawczego” w wysokości 500,00 zł miesięcznie. Dodatek ten przysługuje niezależnie od dochodu na każde dziecko do ukończenia przez niego 18 roku życia i w okresie sprawozdawczym wypłacono dodatek na łączną kwotę 382 623,24 zł udzielając 782 świadczenia, w tym:

- 1) w rodzinach zastępczych spokrewnionych – 477 świadczeń,
- 2) w rodzinach zastępczych niezawodowych – 155 świadczeń,
- 3) w rodzinie zastępczej zawodowej – 18 świadczeń,
- 4) w rodzinnym domu dziecka – 132 świadczenia.

W roku sprawozdawczym w ramach programu „Dobry Start” wypłacono 124 świadczenia na łączną kwotę 29 400,00 zł, w tym:

- 1) dla dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej – 62 świadczenia,
- 2) dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych – 3 świadczenia,
- 3) dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych – 7 świadczeń
- 3) dla dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Miasta Chełm – 26 świadczeń, z tego dla wychowanków Chełmskiego Centrum Pomocy Dziecku i Rodzinie w Chełmie 20 świadczeń, a dla wychowanków Domu Małych Dzieci w Chełmie 6 świadczeń.

W 2019 roku sześciokrotnie tj. w miesiącu lutym, kwietniu, maju, sierpniu, wrześniu i listopadzie, została dokonana ocena sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i rodzinnym domu dziecka, która miała na celu ustalenie aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka, analizę stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną oraz stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb, a także oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W związku z powyższą oceną został powoływany zespół, w skład którego weszli:

- 1) przedstawiciele Sądu Rejonowego w Chełmie, III Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- 2) przedstawiciele Ośrodka Adopcyjnego Filia Chełm,
- 3) koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej,
- 4) asystenci rodziny,
- 5) pracownicy socjalni,
- 6) rodzice biologiczni dzieci,
- 7) pedagodzy szkolni,

8) pracownicy Referatu Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

W posiedzeniach powyższego zespołu brali także udział odpowiednio rodziny zastępcze i prowadzący rodzinny dom dziecka.

Z posiedzeń zespołu do spraw oceny sytuacji dziecka koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej sporządzili 134 protokoły oraz 32 protokoły z oceny funkcjonowania rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka, które zostały przekazane do Sądu Rejonowego w Chełmie. Po posiedzeniach zespołu protokoły z jego posiedzeń zostały przekazane również opiekunom zastępczym, a także do Ośrodka Adopcyjnego Filia w Chełmie przesłane zostały informacje dotyczące dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. W roku sprawozdawczym do Ośrodka Adopcyjnego przekazano dane 20 dzieci posiadających uregulowaną sytuację prawną umożliwiającą przysposobienie.

W 2019 roku 2 dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej zostało przysposobionych.

Na podstawie art. 46 ww. ustawy prowadzono rejestr danych o osobach pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej i rodziny zastępczej niezawodowej. Dane zawarte w tym rejestrze były przekazane do Sądu Rejonowego w Chełmie.

W okresie sprawozdawczym w Zespole Wychowania i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1 w Chełmie, ul. Połaniecka 5, przeprowadzony został cykl spotkań dla 15 rodzin zastępczych pn: „Trening umiejętności wychowawczych”. Ponadto w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Chełmie odbyły się spotkania dla rodziców mające na celu doskonalenie kompetencji rodzicielskich, w których wzięło udział 9 rodzin zastępczych.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie jest organizatorem wsparcia dla osób usamodzielnianych opuszczających rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne.

Proces usamodzielnienia pełnoletniego wychowanka przebiegał według indywidualnego programu usamodzielnienia opracowanego przez wychowanka i opiekuna usamodzielnienia.

Usamodzielnieni wychowankowie rodzin zastępczych w roku 2019 otrzymali następujące formy pomocy:

- 1) pomoc na usamodzielnienie – 17 350,00 zł (5 świadczeń),
- 2) pomoc na kontynuowanie nauki – 72 418,44 zł (141 świadczeń),
- 3) pomoc na zagospodarowanie – 9 462,00 zł (6 świadczeń).

Ogółem pomoc dla usamodzielnionych wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej w 2019 roku wyniosła 99 230,44 zł.

Usamodzielnieni wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych w roku 2019 otrzymali następujące formy pomocy:

- 1) pomoc na usamodzielnienie – 6 939,00 zł (1 świadczenie),
- 2) pomoc na kontynuowanie nauki – 77 848,00 zł (148 świadczeń),
- 3) pomoc na zagospodarowanie – 11 039,00 zł (7 świadczeń).

Ogółem pomoc dla usamodzielnionych wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2019 roku wyniosła 95 826,00 zł.

Ponadto osobom opuszczającym po osiągnięciu pełnoletności rodzinę zastępczą lub placówkę opiekuńczo-wychowawczą udziela się pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz zatrudnienia.

Ogółem, w okresie sprawozdawczym w procesie usamodzielnienia uczestniczyło 40 pełnoletnich wychowanków, w tym :

- 1) 20 wychowanków z rodzin zastępczych,
- 2) 20 wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela poniżej przedstawia liczbę pełnoletnich wychowanków objętych poszczególnymi formami pomocy w związku z realizacją programu usamodzielnienia.

Tabela nr 11. Formy pomocy

Lp.	Forma udzielonej pomocy	Liczba usamodzielnionych wychowanków z rodzin zastępczych	Liczba usamodzielnionych wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych
1.	Jednorazowa pomoc pieniężna na usamodzielnienie	5	1
2.	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	18	17
3.	Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	6	7
4.	Mieszkanie socjalne	0	0
5.	Poradnictwo	30	42
6.	Mieszkania chronione	0	0

Źródło: opracowanie własne.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie:

- 1) orzeczenia sądu, a w przypadku pilnej konieczności możliwe jest umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka,
- 2) umowy zawartej między rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania tej rodziny lub miejsce prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Skierowanie dziecka pozbawionego częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej do placówki opiekuńczo-wychowawczej następowało po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej.

W 2019 roku do placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie Miasta Chełm skierowano 15 dzieci, w tym: 9 dzieci do Chełmskiego Centrum Pomocy Dziecku i Rodzinie w Chełmie i 6 dzieci do Domu Małych Dzieci w Chełmie.

Przez cały 2019 rok były podejmowane działania w celu pozyskania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Szczegółowy opis działań prezentuje poniższa tabela:

Lp.	Opis działania	Uczestnicy	Uwagi
1.	Rozniesienie plakatów i ulotek promujących rodzicielstwo zastępcze	Pracownicy Zespołu Pieczy Zastępczej	Przedszkola, szkoły, uczelnie, poradnie, przychodnie, urzędy, instytucje kulturalne, kościoły, komunikacja miejska, media. Ulotki – 1500 sztuk plakaty – 150 sztuk
2.	Zamieszczanie informacji na temat rodzicielstwa zastępczego oraz działań podejmowanych przez Zespół Pieczy Zastępczej	Pracownicy Zespołu Pieczy Zastępczej	Strona internetowa oraz Facebook MOPR, lokalne media.
3.	Przekazanie informacji na temat rodzicielstwa zastępczego do chełmskich parafii	Pracownicy Zespołu Pieczy Zastępczej	Informacje na temat rodzicielstwa zastępczego zostały odczytane przez księży podczas mszy św.
4.	Audycje w Radiu Bon-Ton	Dyrektor MOPR oraz rodziny zastępcze	Pani Dyrektor MOPR przedstawiła aspekty formalne dotyczące rodzicielstwa zastępczego i zachęcała do podjęcia się tej roli. Rodziny zastępcze dzieliły się swoim doświadczeniem (w ramach audycji „Gość dnia”).
5.	Przygotowanie spotu promującego rodzicielstwo zastępcze	Pracownicy Zespołu Pieczy Zastępczej i rodziny zastępcze	Nagrany spot został udostępniony na stronie internetowej MOPR, publikowany był podczas pikniku z okazji rodzicielstwa zastępczego, na debacie z mieszkańcami miasta oraz podczas konferencji „Kierunek dziecko”.
6.	Skierowanie do parafii listu otwartego dotyczącego poszukiwania kandydatów na rodziny zastępcze	Pracownicy Zespołu Pieczy Zastępczej	List otwarty został odczytany przez księży podczas mszy św.
7.	Organizowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych	Koordinatory rodzinnej pieczy zastępczej, socjoterapeuta, psycholog	Spotkania odbywały się raz w miesiącu. Rodziny zastępcze dzieliły się swoimi radościami, problemami, poruszano interesujące ich tematy.
8.	Zorganizowanie Dnia Rodzicielstwa Zastępczego	Pracownicy MOPR, Zespół Pieczy Zastępczej, sponsorzy	W dniu 30 maja 2019 r. zorganizowano piknik „Szczęśliwa rodzina – Bezpieczny dom”. W uroczystości wzięły udział rodziny zastępcze wraz z dziećmi, pracownicy Ośrodka oraz zaproszeni goście. Uczestnicy mogli skorzystać z przygotowanych atrakcji tj, gry i zabawy na świeżym powietrzu, malowanie twarzy, spotkanie z alpakami. Dla gości przygotowany był słodki poczęstunek oraz kielbaski z grilla (uczestniczyło 200 osób).

9.	Zorganizowanie spotkania informacyjno-promocyjnego dla mieszkańców miasta na temat rodzicielstwa zastępczego	Pracownicy Zespołu Pieczy Zastępczej	Spotkanie odbyło się w dniu 18 czerwca 2019 r. w sali nr 1 Urzędu Miasta i miało na celu zainteresowanie chełmian problematyką dzieci przebywających w domach dziecka, które czekają na miłość i bezpieczeństwo, które może im dać rodzina.
10.	Promocja rodzicielstwa zastępczego podczas wydarzeń kulturalnych	Pracownicy Zespołu Pieczy Zastępczej	Pracownicy promowali rodzicielstwo zastępcze na piknikach, festynach, wydarzeniach kulturalnych. Przygotowano stoisko z materiałami informacyjnymi, gdzie zainteresowane osoby mogły uzyskać informacje na temat rodzicielstwa zastępczego.
11.	Promowanie rodzicielstwa zastępczego w chełmskich szkołach oraz podczas rad osiedli	Pracownicy Zespołu Pieczy Zastępczej i prowadzący rodzinny dom dziecka	Podczas wywiadówek w szkołach rozdawane były wśród rodziców ulotki promujące rodzicielstwo zastępcze, przekazano informacje na temat rodzicielstwa zastępczego.
12.	Promowanie rodzicielstwa zastępczego w instytucjach i zakładach pracy	Kierownik WIUS	Rozmowa z pracodawcami na temat rodzicielstwa zastępczego.
13.	Spotkanie z rodzinami zastępczymi na temat konferencji „Kierunek dziecko”	Dyrektor MOPR, pracownicy Zespołu Pieczy Zastępczej	Poinformowanie rodzin zastępczych o planowanej konferencji, która wpisana jest w cykl działań informacyjno - promocyjnych na temat rodzicielstwa zastępczego.
14.	Konferencja „Kierunek dziecko”	Urząd Miasta Chełm, MOPR Chełm, PCPR Chełm	Konferencja odbyła się w dniu 11 października 2019 r. w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie. Przedstawiono aspekty formalno-prawne rodzicielstwa zastępczego oraz dane statystyczne. Podczas panelu dyskusyjnego rodziny zastępcze podzieliły się swoimi doświadczeniami. Zwieńczeniem konferencji był występ chóru dzieci z Ukrainy i Białorusi, które również przebywają w pieczy zastępczej (uczestniczyło 109 osób).

3.1. Analiza pracy Zespołu Interdyscyplinarnego

W okresie od 01.01.2019r. do 31.12.2019r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 254 Niebieskich Kart (NK) założone w 201 rodzinach przez:

- 1) Komendę Miejską Policji w Chełmie - 219 (w tym 1 NK w ZI Pokrówka),
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie - 26,
- 3) placówki oświatowe - 3,
- 4) ochronę zdrowia - 0,
- 5) Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - 0,

- 6) Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chełmie - 2,
- 7) Ośrodek Pomocy Społecznej Kamień – 1,
- 8) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Ruda Huta – 2,
- 9) Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Chełm – 1.

Z analizy 201 procedur Niebieskiej Karty wszczętych w rodzinach w roku 2019 wynika, że:

- 1) w 17 przypadkach osobą doznającą przemocy było dziecko,
- 2) w 165 przypadkach osobą doznającą przemocy była kobieta,
- 3) w 19 przypadkach osobą doznającą przemocy był mężczyzna.

W okresie sprawozdawczym Zespół Interdyscyplinarny w Chełmie prowadził 278 czynnych Niebieskich Kart w tym:

- 1) 13 z 2017 r.
- 2) 64 z 2018 r.
- 3) 201 z 2019 r.

**Niebieskie Karty zakończone
w okresie od 01.01.2019 r. do 31.12.2019 r.**

2017 rok	2018 rok	2019 rok
zakończone z powodu ustania przemocy - 12	zakończone z powodu ustania przemocy - 51	zakończone z powodu ustania przemocy - 97
zakończone z powodu braku zasadności - 1	zakończone z powodu braku zasadności - 7	zakończone z powodu braku zasadności - 20

Na dzień 31.12.2019 r. pozostało czynnych 89 NK.

W okresie sprawozdawczym powołano 201 nowych grup roboczych w skład których wchodził dzielnicy, pracownicy socjalni, pedagodzy, kuratorzy, przedstawiciele Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracownicy Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Odbyło się **479** posiedzeń grup roboczych tj. styczeń – 32, luty – 50, marzec – 31, kwiecień – 36, maj – 51, czerwiec – 38, lipiec – 41, sierpień – 35, wrzesień – 24, październik – 42, listopad – 48, grudzień – 51.

Ich członkowie uczestniczyli w spotkaniach z osobami doznającymi przemocy i stosującymi przemoc w siedzibie Zespołu Interdyscyplinarnego w MOPR w Chełmie przy ul. Kolejowa 8 oraz w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.

W ramach podejmowanych działań członkowie grup roboczych (dzielnicy, pracownicy socjalni) utrzymywali systematyczny kontakt z rodzinami u których wszczęta jest procedura NK. Monitorowali sytuację w miejscu zamieszkania, współpracują z kuratorami, pedagogami szkolnymi, asystentami rodziny.

W okresie sprawozdawczym w przypadku 6 rodzin Zespół Interdyscyplinarny złożył zawiadomienie do prokuratury Rejonowej w Chełmie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa stosowania przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej oraz zaniedbania. W przypadku dwóch rodzin z Prokuratury Rejonowej wpłynęła informacja, że nie stwierdzono znamion przestępstwa. W przypadku pozostałych czterech rodzin trwa postępowanie. W związku z podejrzeniem stosowania przemocy zgodnie z art. 207 kk w Komendzie Miejskiej Policji w Chełmie zostało złożonych 15 zawiadomień zarówno przez członków grup roboczych jak i osoby doznające przemocy.

Ponadto członkowie grup roboczych podejmowali działania w celu poprawy sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, m.in.:

- 1) skierowano pisma do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny w przypadku 3 rodzin,
- 2) skierowano wnioski do MKRPA o leczenie odwykowe w przypadku 20 osób (m.in. wnioski były kierowane przez dzielnicowych, przez członków rodziny lub z ZI),
- 3) 12 osób podejrzanych o stosowanie przemocy skierowano do programu korekcyjno – edukacyjnego,
- 4) 8 osób doznających przemocy uczestniczyło w terapii w OIK,
- 5) 2 rodziny przebywały w OIK po interwencji policji w związku z przemocą domową,
- 6) 3 rodziny w których występuje przemoc podjęły terapię w Bona Fides w Chełmie,
- 7) 22 osoby korzystają ze wsparcia Ośrodka Profilaktyki, Diagnozy i Terapii Zdrowia Psychicznego „Rodzina”,
- 8) 4 rodziny uczestniczyły w mediacjach sądowych,
- 9) w przypadku 2 rodzin podczas interwencji 4 dzieci zostało odebranych od rodziców z uwagi na narażenie życia i zdrowia: 2 dzieci przekazano najbliższej rodzinie i 2 trafiło do placówki opiekuńczej, a następnie do rodziny zastępczej,
- 10) w przypadku 4 rodzin członkowie grup roboczych złożyli zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 207 kk.

Skutkiem prowadzonych działań wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie było:

- 1) 111 osób podejrzanych o stosowanie przemocy z interwencji domowych, gdzie została wszczęta procedura NK przewieziono do izby wytrzeźwień,
- 2) 24 osoby zatrzymano procesowo jako sprawców przestępstw z interwencji,
- 3) w 69 rodzinach stwierdzono przestępstwo z art. 207 kk,
- 4) zastosowano wobec sprawców przemocy środki zapobiegawcze tj.: 16 aresztów, 19 dozorów, 7 zakazów zbliżania się, kontaktów lub nakazów opuszczenia miejsca zamieszkania,
- 5) 21 osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie podjęło leczenie odwykowe.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego uczestniczyli w podejmowanych działaniach na terenie miasta Chełm mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej, m.in.:

- 1) pełnienie dyżuru na terenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie w związku z organizowaniem „Dnia Ofiar Przestępstw” oraz „Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw” w dniach 18-24 lutego 2019 r.,
- 2) współorganizowanie pikniku „Rodzina szczęśliwa i bezpieczna” dnia 5 czerwca 2019 r.

4. Realizacja świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych

Zespół Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych realizuje zadania w oparciu o następujące ustawy:

- 1) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111) na podstawie której wypłacono:
 - zasiłki rodzinne wraz z dodatkami w kwocie: 5 655,30 zł,
 - jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka w kwocie: 347 000,00 zł,
 - świadczenia rodzicielskie w kwocie: 1 680 163,00 zł,
 - zasiłki pielęgnacyjne w kwocie: 3 320 528,00 zł
 - świadczenia pielęgnacyjne w kwocie: 3 841 360,00 zł

- specjalny zasiłek opiekuńczy w kwocie: 532 494,00 zł
- 2) Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2017 r. poz. 2092 z późn. zm.) na podstawie której wypłacono:
- zasiłki dla opiekunów w kwocie: 313 700,00 zł.
- 3) Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266) na podstawie której opłacono:
- składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze (w tym zasiłek dla opiekuna) w kwocie: 798 292,00 zł.
- 4) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2019r. poz. 1373 z późn. zm.) na podstawie której opłacono:
- składki na ubezpieczenia zdrowotne za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze (w tym zasiłek dla opiekuna) w kwocie: 177 694,00 zł.
- 5) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (Dz. U. z 2019r. poz. 473) na podstawie której wypłacono:
- jednorazowe świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu w kwocie: 44 000,00 zł.
- 6) Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 670 z późn. zm.) na podstawie której wypłacono:
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego w kwocie 3 513 123,00 zł.

Szczegółową informację na temat wydatkowania kwot zawiera poniższa tabela.

Tabela nr 12. Informacja dotycząca realizacji poszczególnych świadczeń

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin w 2019 r.	Liczba świadczeń w 2019 r.		Wydatki w 2019 r. w zł
				w tym zł za zł	
1	Zasiłki rodzinne	2 020	35 559	1 620	4 067 747,00
2	Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu :		12 689	1 696	1 587 553,00
	Urodzenia dziecka	164	208	48	161 605,00
	Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	71	488	65	182 004,00
	Samotnego wychowania dziecka	158	1.957	121	378 877,00
	Wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	338	4.638	177	434 050,00
	Rozpoczęcie roku szkolnego	1.335	3.169	1.187	202 699,00

	Podjęcie przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania w tym:	29	174	15	13 659,00
	- pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	9	58	3	6 342,00
	- pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	20	116	12	7 317,00
	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	191	2 055	83	214 659,00
3	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	344	347		347 000,00
4	Zasiłki pielęgnacyjne	1 589	17 565		3 320 528,00
5	Świadczenia pielęgnacyjne	218	2 435		3 841 360,00
6	Specjalny zasiłek opiekuńczy	89	873		532 494,00
7	Świadczenia rodzicielskie	282	1 875		1 680 163,00
8	Zasiłki dla opiekuna	48	512		313 700,00
9	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	213	2 197		738 670,00
10	Składki na ubezpieczenie zdrowotne (świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy)	136	1 452		162 179,00
11	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (zasiłek dla opiekuna)	47	513		72 285,00
12	Składki na ubezpieczenie zdrowotne (zasiłek dla opiekuna)	25	274		15 515,00
13	Świadczenia „Za życiem”	11	11		44 000,00
14	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	589	8 116		3 513 123,00

*Jedna rodzina może korzystać z kilku świadczeń. Źródło: opracowanie własne.

Z uwagi na przemieszczanie się członków rodzin w granicach Unii Europejskiej 99 wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych przekazano do Wojewody Lubelskiego.

W 2019 roku wpłynęło 3 104 wnioski o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz 637 wniosków o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

W okresie sprawozdawczym wydano 4 589 decyzji administracyjnych w tym 246 decyzji odmownych. Głównym powodem wydania decyzji odmownych było przekroczenie kryterium dochodowego.

W 2019 r. świadczenia rodzinne wypłacono dla 3 864 rodzin, natomiast świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacono dla 589 rodzin.

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów określa również zasady podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 187 wywiadów alimentacyjnych i odebrano oświadczenia majątkowe dłużnika alimentacyjnego oraz przekazano komornikowi sądowemu informacje mające wpływ na skuteczność egzekucji zawarte w wywiadzie alimentacyjnym i oświadczeniu majątkowym. W 2 przypadkach była prowadzona egzekucja z nieruchomości będącej własnością dłużników. Zwrócono się do Powiatowego Urzędu Pracy w Chełmie celem objęcia procesem aktywizacji zawodowej 47 dłużników oraz zobowiązano do zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy 48 dłużników.

W związku z odmową przez dłużników alimentacyjnych złożenia oświadczenia majątkowego, udziału w szkoleniu, przyjęcia propozycji zatrudnienia lub zarejestrowania się jako osoba bezrobotna w Powiatowym Urzędzie Pracy – skierowano 56 wniosków o ściganie za przestępstwo z art. 209 k.k. oraz złożono 24 wnioski o zatrzymanie prawa jazdy dłużnikom alimentacyjnym. W przypadku 7 dłużników wystąpiono o zwrot prawa jazdy w związku z ustaniem przyczyny dla której wnioskowano o zatrzymanie prawa jazdy. W przypadku, gdy pokrzywdzonemu przyznano odpowiednie świadczenia rodzinne albo świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów z urzędu skierowano 419 wniosków o ściganie za przestępstwa.

W związku z powstaniem zaległości z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego za okres dłuższy niż 6- m-cy na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2018 r. poz. 470 z późn. zm.) w okresie sprawozdawczym dopisano do Krajowego Rejestru Długów, ERIF Biuro Informacji Gospodarczej, INFOMONITOR Biuro Informacji Gospodarczej, Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej, Krajowa Informacja Długów Telekomunikacyjnych BIG SA, informację o zobowiązaniach 306 dłużników alimentacyjnych. Na koniec 2019 r. w Krajowym Rejestrze Długów było zarejestrowanych 1 067 dłużników alimentacyjnych.

Na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1438 z późn. zm.) w 2019 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie wystawił 10 upomnień na łączną kwotę 7 273,10 zł (w tym 127,60 zł koszty upomnienia oraz 78,40 zł ustawowe odsetki) z tytułu zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 15 upomnień na łączną kwotę 12 356,19 zł (w tym 174,00 zł koszty upomnienia oraz 945,25 zł ustawowe odsetki) z tytułu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych. Również w 2019 r. wystawiono 10 tytułów wykonawczych na łączną kwotę 10 584,50 zł (w tym 387,00 zł ustawowe odsetki) z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 22 tytuły wykonawcze na łączną kwotę 19 303,00 zł (w tym 3 169,46 zł ustawowe odsetki) z tytułu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych.

Ponadto w 2019 r. skierowano do komorników sądowych 531 wniosków o przyłączenie do egzekucji sądowej należności przypadających od dłużników alimentacyjnych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego.

W okresie sprawozdawczym wyegzekwowano od dłużników alimentacyjnych (egzekucja sądowa) kwotę **834 449,99 zł** oraz odsetki w wysokości **866 507,49 zł**.

Poniżej tabela obrazująca odwołania.

Tabela nr 13. Informacja dotycząca odwołań od decyzji administracyjnych

0	Dział/sekcja	ŚR	FA
1	Wydane decyzje	3 803	786

2	Decyzje odmowne	234	12
3	Odwołania od decyzji	50	31
	Decyzje zmienione przez organ I instancji we własnym zakresie	0	8
	Decyzje utrzymane w mocy przez SKO	16	8
	Decyzje uchylone przez SKO i umorzone postępowanie organu I instancji	2	1
	Decyzje wydane przez organ II instancji	21	3
	Inne (zwrot do organu I instancji jako organu właściwego do rozpatrzenia)	3	5
	Stwierdzenie uchybienia terminu do wniesienia odwołania	1	1
	Decyzje uchylone i przekazane do ponownego rozpatrzenia	4	1
	Decyzja uchylona przez SKO i zmieniona	1	1
	Stwierdzenie nieważności decyzji wydanej przez organ I instancji	2	0

Źródło: opracowanie własne.

5. Dodatki mieszkaniowe

W 2019 r. wydano 1 190 decyzji przyznających dodatki mieszkaniowe oraz 42 decyzje odmawiające przyznania dodatku z uwagi na niespełnianie kryteriów nałożonych przepisami ustawy o dodatkach mieszkaniowych.

Średnia kwota dodatku mieszkaniowego w tym okresie wynosiła 148,29 zł.

W 2019 r. z dodatków mieszkaniowych korzystało miesięcznie średnio 605 gospodarstw domowych.

Poniższa tabela przedstawia wypłaty dodatków mieszkaniowych w poszczególnych zasobach mieszkaniowych.

Tabela nr 14. Wypłaty dodatków mieszkaniowych w poszczególnych zasobach mieszkaniowych.

Wyszczególnienie	Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w zł
Ogółem	7 255	1 075 817,86
W mieszkaniowym zasobie gminy	2 212	341 048,15
W zasobach spółdzielczych	3 609	530 510,92
We wspólnotach mieszkaniowych	873	119 785,61
W zasobach prywatnych	176	34 217,41
W zasobach Towarzystwa Budownictwa Społecznego	130	16 563,00

w innych	255	33 692,77
----------	-----	-----------

Źródło: opracowanie własne.

Analiza danych z powyższej tabeli wskazuje, że w ogólnej kwocie wypłat w roku 2019 największą grupę gospodarstw pobierających dodatki mieszkaniowe stanowiły gospodarstwa domowe zamieszkujące w lokalach mieszkalnych będących w zasobach spółdzielczych 49%, w mieszkaniowym zasobie gminy 32%, we wspólnotach mieszkaniowych 11%. Pozostałe 8%, to właściciele lokali wykupionych w zasobie gminy, właściciele domków jednorodzinnych, lokatorzy ChTBS, gospodarstwa wynajmujące lokale u prywatnych właścicieli mieszkań.

W stosunku do 2018 r. w roku 2019 kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych jest niższa o 191 885,26 zł (2018 r. - 1 267 703,12 zł, 2019 r. - 1 075 817,86 zł).

Powyższa różnica wynika z mniejszej o 1 056 liczby wypłaconych dodatków (w 2018 r. - 8 311, w 2019 r. - 7 255).

Praktycznie we wszystkich zasobach mieszkaniowych odnotowano zarówno mniejszą liczbę złożonych wniosków jak i niższe kwoty przyznawanych dodatków mieszkaniowych.

Średnia kwota dodatku mieszkaniowego w 2018 r. wynosiła 152,53 zł, natomiast w 2019 r. wynosiła 148,29 zł.

W 2018 r. z dodatków mieszkaniowych korzystało miesięcznie średnio 693 gospodarstwa domowe zaś w 2019 r. - 605 gospodarstw.

W 2019 r. nie odnotowano odwołań od decyzji w sprawie dodatków mieszkaniowych.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie kontynuując działania kontrolne, konfrontuje dane wykazywane w składanych wnioskach z danymi zawartymi w wywiadach środowiskowych przeprowadzanych przez pracowników socjalnych pod kątem wiarygodności składanych oświadczeń o wysokości dochodów oraz ilości osób zamieszkujących w danym lokalu mieszkalnym, bądź z danymi w działach przyznających świadczenia rodzinne, wychowawcze, alimentacyjne i opiekuńcze.

6. Dodatek energetyczny

W 2019 r. wypłata dodatków energetycznych zamknęła się kwotą 48 168,68 zł w tym :

- 1) 47 224,20 zł wyniosła wypłata dodatków,
- 2) 944,48 zł to koszty obsługi w wysokości 2% łącznej kwoty dotacji wypłaconej gminie.

W powyższym okresie wydano 768 decyzji w tym:

- 1) 755 przyznające dodatki,
- 2) 13 decyzji odmownych.

Wypłata dodatków energetycznych w okresie sprawozdawczym dla gospodarstw:

- 1) 1 osobowych wyniosła – 19 748,84 zł (1738 dodatków),
- 2) 2-4 osobowych – 23 004,40 zł (1457 dodatków),
- 3) 5+ osobowych – 4 470,96 zł (236 dodatków).

Wypłata dodatków energetycznych jest w całości finansowana dotacją celową z budżetu państwa. W okresie sprawozdawczym dotacja celowa wynosiła 49 678,00 zł. Niewykorzystane środki w kwocie 1 509,32 zł zwrócone zostały do budżetu.

7. Świadczenie wychowawcze i świadczenie „Dobry Start”

Program „Rodzina 500 +” realizowany jest na podstawie ustawy z dnia 11 lutego

2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn.zm.).

Zarządzeniem Nr 404/16 Prezydenta Miasta Chełm z dnia 24 lutego 2016 roku zadanie związane z rozpatrywaniem i przyznawaniem świadczenia wychowawczego (500+) zostało powierzone Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Rodzinie w Chełmie.

Komórką organizacyjną odpowiedzialną za realizację ww. zadania był Zespół Świadczeń Wychowawczych w Wydziale Świadczeń.

Od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku wpłynęło 6 936 wniosków o przyznanie świadczenia wychowawczego, 4 728 wniosków zostało złożonych w formie elektronicznej i 2 208 wniosków formie papierowej.

W okresie sprawozdawczym wydano 6 981 decyzji administracyjnych, w tym 41 decyzji odmownych. Głównym powodem wydania decyzji odmownych było przekroczenie kryterium dochodowego.

W 2019 r. wypłacono 83 351 świadczeń na kwotę 41 472 807,86 zł dla 6 334 rodzin.

Program „Dobry Start” realizowany jest na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 lipca 2019 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start” (Dz. U. z 2019 r., poz.1343).

Ww. program to 300 zł jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Wsparcie otrzymują rodziny bez względu na dochód.

Świadczenie „Dobry Start” przysługuje raz w roku na rozpoczynające rok szkolny dzieci do ukończenia 20 roku życia. Dzieci niepełnosprawne uczące się w szkole otrzymują je do ukończenia 24 roku życia. Komórką organizacyjną odpowiedzialną za realizację ww. zadania był również Zespół Świadczeń Wychowawczych w Wydziale Świadczeń.

Od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku wpłynęło 4 751 wniosków o przyznanie świadczenia „Dobry start”, 1 632 wnioski zostały złożone w formie papierowej, 3 119 wniosków zostało złożonych za pomocą środków przesyłu teleinformatycznego.

W roku 2019 wydano łącznie 4 646 informacji o przyznaniu świadczenia oraz 7 decyzji odmownych z powodu niespełnienia przesłanek wynikających z rozporządzenia.

W 2019 r. wypłacono 6 165 świadczeń na kwotę 1 849 500,00 dla 4 568 rodzin.

Na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2018 r. poz. 1314 z późn. zm.) w 2019 roku Zespół Świadczeń Wychowawczych wystawił 5 upomnień na łączną kwotę 7 398,50 zł (w tym 58,00 zł koszty upomnienia oraz 340,50 zł ustawowe odsetki) oraz 6 tytułów wykonawczych na łączną kwotę 9 503,10 zł (w tym 503,10 zł ustawowe odsetki).

8. Realizacja zadań finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

W roku 2019 Miasto Chełm na sfinansowanie zadań przewidzianych ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych otrzymało z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych kwotę **2 680 911,00 zł.**

Uchwałą Nr XVIII/159/19 Rady Miasta Chełm z dnia 29 listopada 2019 roku zmieniającą

uchwałę Nr VII/58/19 Rady Miasta Chełm z dnia 25 marca 2019 roku dokonano określenia zadań i przeznaczenia na ich realizację środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na rok 2019 tj:

- 1) na dofinansowanie kosztów działania Warsztatów Terapii Zajęciowej 1 628 640,00 zł,
- 2) na realizację pozostałych zadań z zakresu rehabilitacji społecznej przewidziano kwotę 993 151,00 zł,
- 3) na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej przewidziano kwotę 59 120,00 zł.

Stosownie do zapisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, rozporządzeń wykonawczych oraz udzielonych pełnomocnictw, realizatorem zadań z zakresu rehabilitacji społecznej był Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie, a z zakresu rehabilitacji zawodowej Powiatowy Urząd Pracy w Chełmie.

Otrzymane w roku 2019 środki finansowe realizatorzy wykorzystali na dofinansowania zadań określonych wyżej wymienionymi uchwałami Rady Miasta Chełm tj.:

w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej :

1) w roku 2019 chełmskim warsztatom terapii udzielono dofinansowania ze środków PFRON dla 90 osób na wartość 1 628 640,00 zł.

Poniższa tabela przedstawia udzielone dofinansowanie Warsztatom Terapii Zajęciowej.

Tabela nr 15. Dofinansowania Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Lp.	Nazwa warsztatu	Kwota dofinansowania (zł)
1.	Warsztat Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu Osób Niepełnosprawnych „Prometeusz” - 30 osób	542 880,00
2.	Warsztat Terapii Zajęciowej przy Ośrodku Pomocy Osobom Niepełnosprawnym przy Parafii Miłosierdzia Bożego w Chełmie - 60 osób	1 085 760,00
Razem		1 628 640,00

Warsztaty terapii zajęciowej jako placówki wsparcia środowiskowego, stwarzają osobom niepełnosprawnym możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywrócenia umiejętności niezbędnych do codziennego funkcjonowania i podjęcia zatrudnienia. Powyższe cele realizowane są na podstawie indywidualnych programów rehabilitacji przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej, rozwijających umiejętności wykonywania czynności życia codziennego, zaradności osobistej, poprawy sprawności psychofizycznej oraz podstawowych umiejętności zawodowych.

2) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze - otrzymało 493 osoby, które złożyły 602 wnioski na kwotę 583 271,00 zł.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Tabela nr 16. Dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Lp.	Rodzaj dofinansowania	Przedmiot dofinansowania	Liczba		Kwota przyznanego dofinansowania (w zł)
				w tym dzieci	
1.	Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny w tym:	- rowery rehabilitacyjne, bieżnie, łóżka rehabilitacyjne, orbitreki, rotor, maty rehabilitacyjne, lampa do światłolecznictwa	28	2	46 218,00
2.	Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w tym:	- aparaty słuchowe	141	5	537 053,00
		- wózki inwalidzkie	15	3	
		- materace, poduszki przeciwodleżynowe	12	0	
		- pieluchomajtki, podkłady, cewniki, worki do zbiórki moczu, zestawy insulinowe	275	16	
		- protezy	9	1	
		- gorsety, buty ortopedyczne, łąski stabilizujące	26	15	
		- pionizatory, kule, podpórki	13	2	

3) dofinansowanie do likwidacji barier – dofinansowanie otrzymało 69 osób, w tym 11 dzieci, na łączną wartość 194 024,00 zł.

Poniższa tabela przedstawia dofinansowanie do likwidacji barier.

Tabela nr 17. Dofinansowania do likwidacji barier

Lp.	Rodzaj bariery	Przedmiot dofinansowania	Liczba wniosków	Kwota dofinansowania (zł)
1.	Bariery architektoniczne	- przystosowanie mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych tj. położenie terakoty antypoślizgowej, wymianę wanny na niski brodzik wraz z przebudową instalacji wodno-kanalizacyjnej, likwidacja progów, montaż uchwytów, montaż siedziska prysznicowego	28	134 134,00
		- przystosowanie podjazdu dla osób niepełnosprawnych ruchowo	1	

2.	Bariery w komunikowaniu się	- zakup sprzętu komputerowego	39	49 890,00
3.	Bariery techniczne	- zakup schodołazu	1	10 000,00

4) dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych dofinansowano 23 imprezy w łącznej kwocie 28 355,00 zł.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące dofinansowania sportu, kultury i rekreacji osób niepełnosprawnych.

Tabela nr 18. Dofinansowanie sportu, kultury i rekreacji.

Lp.	Nazwa Organizacji Stowarzyszenia	Nazwa zadania	Ilość dorosłych niepełnosprawnych	Ilość dzieci niepełnosprawnych	Kwota dofinansowania (zł)
1	Przedszkole Niepubliczne z Oddziałami Integracyjnymi RAZEM	"Kochamy Cię Św. Mikołaju" - konkurs plastyczny dla dzieci z niepełnosprawnością	3	20	1 200,00
2	Przedszkole Niepubliczne z Oddziałami Integracyjnymi RAZEM	"Bawmy się Razem" - Dzień Dziecka piknik rodzinny	0	26	1 000,00
3	Polski Związek Niewidomych	Integracyjne szkolenie z zakresu samoobsługi czynności dnia codziennego metoda bezwzrokową	30	0	600,00
4	Polski Związek Niewidomych	Spotkanie integracyjne z okazji spotkania Białej Łaski	30	0	900,00
5	Stowarzyszenie Osób z Cukrzycą "Diabetyk Chełmski"	XXIII Sympozjum Diabetologiczne DIABETICA EXPO 2019 w Toruniu zmiana zadania Jednodniowa wycieczka do Kazimierza	24	0	1 500,00
6	Stowarzyszenie Osób z Cukrzycą "Diabetyk Chełmski"	Światowy Dzień Walki z Cukrzycą	40	0	1 000,00
7	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	Dwudziesta wycieczka integracyjna w Pieniny	30	0	2 000,00
8	Polski Związek Emerytów,	Dzień Seniora 2019	120	0	1 537,00

	Rencistów i Inwalidów				
9	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	Wycieczka Turystyczno-Integracyjna Roztocze	35	0	1 000,00
10	Stowarzyszenie Klub Kobiet po Mastektomii AMAZONKI	Ścieżkami Św. Jana Pawła II	18	0	2 000,00
11	Stowarzyszenie Klub Kobiet po Mastektomii AMAZONKI	XXII Pielgrzymka Kobiet po Mastektomii piersi na Jasną Górę	27	0	1 500,00
12	Stowarzyszenie Klub Kobiet po Mastektomii AMAZONKI	Spotkanie opłatkowe, wspólne kolędowanie	25	0	500,00
13	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Osobom Niepełnosprawnym "Podajmy Sobie Ręce"	"Mikołajki Impreza Świąteczna"	11	7	1 000,00
14	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Osobom Niepełnosprawnym "Podajmy Sobie Ręce"	Festyn Rodzinny	18	6	824,20
15	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Osobom Niepełnosprawnym "Podajmy Sobie Ręce"	Wycieczka do Bałtowa	11	7	1 727,82
16	Polski Związek Głuchych Oddział Lubelski	Jubileusz 65-Lecia Powstania Koła Terenowego PZG w Chełmie Połączone z Obchodami Międzynarodowego dnia Głuchego 2019	25	0	1 500,00
17	Polski Związek Głuchych Oddział Lubelski	Spotkanie Wielkanocne 2019	23	0	363,83
18	Polski Związek Głuchych Oddział Lubelski	Spotkanie Opłatkowe 2019	20	0	600,00
19	Polski Związek Głuchych Oddział Lubelski	2-dniowy spływ kajakowy głuchych mieszkańców Chełma na Roztoczu		0	2 500,00
20	Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci O UŚMIECH DZIECKA	Organizacja Wycieczki do Poleskiego parku Narodowego	15	15	780,00
21	Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci O UŚMIECH DZIECKA	Organizacja imprezy integracyjno-rekreacyjnej.	10	20	1 350,00

22	Stowarzyszenie Zbyszko	Rehabilitacja ruchowa poprzez udział w zajęciach na wodzie	17	0	1 773,00
23	Związek Sybiraków	Światowy Dzień Sybiraka w dniu 17.09.2019 r	79	0	1 198,88
Razem			611	101	28 354,73

5) dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów na turnusach rehabilitacyjnych – dofinansowanie otrzymało 153 osoby na łączną wartość 187 501,00 zł. Poniższa tabela przedstawia dofinansowanie do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów na turnusach rehabilitacyjnych.

Tabela nr 19. Dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych.

Lp.	Przyznane dofinansowania	Liczba wniosków	Kwota dofinansowania w zł
1	Dorośli niepełnosprawni	55 osób	74 987,00
2	Dzieci i młodzież ucząca się	39 osób	56 278,00
3	Opiekunowie osób niepełnosprawnych	22 osoby	20 381,00
4	Opiekunowie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	37 osób	35 855,00

- w ramach zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej :

1) zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla niepełnosprawnych osób poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu tj.:
- stypendia stażowe otrzymało: 10 osób na kwotę 59 046,00 zł.

W roku 2019 Miasto Chełm realizowało zadania w ramach programu pilotażowego „Aktywny samorząd”. Planowana kwota przeznaczona na realizację programu wynosi 11 206,82 zł.

Dofinansowanie w ramach Modułu I i II przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 20. Dofinansowanie w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” 2019.

Lp.	Obszar programu/nr Zadania w ramach Obszaru	Liczba wniosków	Kwota przewidywanego dofinansowania (rozliczenie 15.04.2020)
Moduł I - likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:			
1.	A -1, Obszar A - likwidacja bariery transportowej: Zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób z orzeczeniem o	6	35 086,50 zł

	niepełnosprawności(do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu		
2.	A – 2, Zadanie 2 - pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu	3	3 337,50 zł
3.	A – 3, Zadanie 3 - pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego	1	1 125,00 zł
4.	A – 4, Zadanie 4 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu	0	0
5.	B – 1, Obszar B - likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym: Zadanie 1 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych	13	61 009,00 zł
6.	B – 2, Zadanie 2 -dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania	0	0
7.	B – 3, Zadanie 3 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku	2	9 770,00 zł
8.	B – 4, Zadanie 4 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy	1	2 240,00 zł
9.	B – 5, Zadanie 5 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności	0	0

10.	C – 1, Obszar C - likwidacja barier w poruszaniu się: Zadanie 1 - pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności	3	28 640,00 zł
11.	C – 2, Zadanie 2 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności	1	3 500,00 zł
12.	C – 3, Zadanie 3 - pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,	3	74 600,00 zł
13.	C – 4, Zadanie 4 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, (co najmniej na III poziomie jakości), adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności	0	0
14.	C – 5, Zadanie 5 - pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania	3	13 315,00 zł
15.	D, Obszar D - pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką), adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, którzy są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka	3	5 460,00 zł
Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w szkole wyższej lub szkole policealnej lub kolegium, a także do osób mających przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi.			
16.	MODUŁ II	58	173 123,82 zł
Kwota wypłaconego dofinansowania w ramach obu Modułów obszarów (stan na dzień 31.12.2019 r.) 217 072,29 zł			

W 2019 roku Miasto Chełm po raz pierwszy pozyskało środki na realizację programu „Zajęcia klubowe w WTZ”, z którego skorzystały 2 osoby. Dane dotyczące programu przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 21. „Zajęcia klubowe w WTZ”

Nazwa WTZ	Kwota dofinansowania (zł)	Ilość osób objętych programem
Warsztat Terapii Zajęciowej przy Ośrodku Pomocy Osobom Niepełnosprawnym przy Parafii Miłosierdzia Bożego w Chełmie.	4 800,00	2

W 2019 roku z dofinansowań ze środków PFRON we wszystkich dostępnych formach skorzystało łącznie **1 625 niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Chełm**.

1) Dofinansowania w ramach zadań powiatu przyznano na łączną kwotę **2 680 837,00 zł**, co stanowi **99,99 %** wykorzystania środków Funduszu (zwrot w wysokości **74,00 zł** wynikający z niewykorzystania środków przez PUP w Chełmie).

2) Dofinansowania w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd 2019” udzielone będą **96 osobom** na realizację **97** zadań. Przewidziana kwota do wypłaty przedmiotowych dofinansowań wynosi **411 206,82 zł** - co stanowi **100%** środków Funduszu przyznanych na realizację programu. Wszystkie zawarte z beneficjentami umowy są rozliczane na bieżąco wg obowiązujących zasad.

Środki wykorzystane na realizację w 2019 r. to: 217 072,29 zł - co stanowi 52 % planowanych środków Funduszu na realizację przedmiotowego programu (stan na dzień 31.12.2019 r.).

Wypłata kolejnych dofinansowań oraz ostateczne rozliczenie programu za 2019 rok nastąpi do 15 kwietnia 2020 r.

Dofinansowanie w ramach realizacji programu „Zajęcia klubowe w WTZ” udzielone zostało na łączną kwotę **4 800,00 zł**, co stanowi **100 %** wykorzystania środków Funduszu na przedmiotowy program.

9. Orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności

Na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1172) Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chełmie, zapewnia obsługę osób, występujących o uzyskanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, organizuje funkcjonowanie i zapewnia obsługę administracyjną składów orzekających.

Zgodnie z decyzją Wojewody Lubelskiego, Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chełmie zakresem swojego działania obejmuje: miasto Chełm, powiat chełmski i powiat krasnostawski.

Do zadań Zespołu należy w szczególności:

1) przyjmowanie wniosków osób niepełnosprawnych w sprawie wydania orzeczenia o niepełnosprawności, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, orzeczenia o stopniu

niepełnosprawności o wskazaniach do ulg i uprawnień, kompletowanie wszelkiej dokumentacji niezbędnej w celu wydania orzeczenia,

2) przyjmowanie wniosków o wydanie kart parkingowych osobom niepełnosprawnym oraz placówkom, zajmującym się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych, mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się i kompletowanie wszelkiej dokumentacji niezbędnej w celu wydania karty parkingowej,

3) rozpatrywanie spraw przez członków Zespołu na posiedzeniach składów orzekających i wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności oraz orzeczeń o znacznym, umiarkowanym i lekkim stopniu niepełnosprawności, a także orzeczeń o stopniu niepełnosprawności o wskazaniach do ulg i uprawnień,

4) wystawianie legitymacji osoby niepełnosprawnej na podstawie składanych wniosków wraz z orzeczeniami o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności,

5) prowadzenie wszelkich prac administracyjnych związanych z bieżącym rozpatrywaniem napływających wniosków, a także przyjmowaniem, rozpatrywaniem i przesyłaniem do organu II instancji (Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie), napływających odwołań od orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności,

6) przygotowywanie sprawozdań z bieżącej realizacji zadań Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chełmie i przekazywanie ich do Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie oraz do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krasnymstawie,

7) zapewnienie warunków organizacyjnych i technicznych funkcjonowania Zespołu pozwalających na:

- poszanowanie dóbr osobistych w trakcie prowadzonych badań lekarskich i rozmów przez członków składów orzekających,
- zapewnienie przestrzegania tajemnicy lekarskiej,
- zachowanie poufności i ochrony danych osobowych,

8) tworzenie bazy danych osób niepełnosprawnych, którym wydane zostały orzeczenia przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chełmie w ramach Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności.

Od 1.01.2019 r. do 31.12.2019 r. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chełmie, zatrudniał 7 osób w ramach etatów, w tym: przewodniczącą zespołu, sekretarza, 4 osoby do obsługi administracyjnej, 1 pracownika socjalnego oraz członków składów orzekających, pracujących w ramach umów cywilnoprawnych, w tym: 24 lekarzy, 6 psychologów, 2 pedagogów, 3 doradców zawodowych, 7 pracowników socjalnych.

W okresie od 1.01.2019 r. do 31.12.2019 r. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chełmie, otrzymał 640 787,39 zł z budżetu wojewody lubelskiego oraz 3 000,00 zł ze Starostwa Powiatowego w Chełmie na realizację zadań, wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Poniższa tabela przedstawia wydatki poniesione na działalność Zespołu za 2019 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wydatki
1.	Ogółem wydatki	643 787,39 zł
	w tym:	
	- orzeczenia dzieci do 16 roku życia	18 412,80 zł
	- orzeczenia osób powyżej 16 roku życia	192 626,24 zł

2.	Wydatki z budżetu wojewody	640 787,39 zł
3.	Wydatki z budżetów samorządów	3 000,00 zł

W okresie od 1.01.2019 r. do 31.12.2019 r. do Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chełmie wpłynęło do rozpatrzenia:

- 1) 3 205 wniosków w sprawie wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
- 2) 318 wniosków w sprawie wydania orzeczenia o niepełnosprawności,
- 3) 851 wniosków o wyrobienie legitymacji osoby niepełnosprawnej powyżej 16-tego r. życia na podstawie ważnych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności,
- 4) 2 wnioski o wyrobienie legitymacji osoby niepełnosprawnej powyżej 16-tego r. życia na podstawie ważnego orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień,
- 5) 82 wnioski o wyrobienie legitymacji osoby niepełnosprawnej poniżej 16-tego r. życia,
- 6) 689 wniosków o wydanie karty parkingowej dla osoby niepełnosprawnej,
- 7) 6 wniosków o wydanie karty parkingowej dla placówek.

W okresie od 1.01.2019 r. do 31.12.2019 r. Powiatowy Zespół wydał:

- 1) 3 301 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności,
- 2) 314 orzeczeń o niepełnosprawności,
- 3) 851 legitymacji osoby niepełnosprawnej powyżej 16-tego roku życia na podstawie ważnych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności,
- 4) 2 legitymacje osoby niepełnosprawnej powyżej 16-tego roku życia na podstawie ważnego orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień,
- 5) 82 legitymacje osoby niepełnosprawnej poniżej 16-tego roku życia,
- 6) 689 kart parkingowych dla osoby niepełnosprawnej,
- 7) 6 kart parkingowych dla placówek.

Poniższe tabele przedstawiają w rozbiciu na powiaty, liczbę wydanych orzeczeń z uwzględnieniem otrzymanego stopnia lub zaliczenia do osób niepełnosprawnych.

Tabela nr 22. Ilość wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności

WYSZCZEGÓLNIENIE	ILOŚĆ WYDANYCH ORZECZEŃ O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI						
	RAZEM	ODMOWA	BRAK	LEKKI	UMIARKOWANY	ZNACZNY	ULGI I UPRAWNIENIA
MIASTO CHEŁM	1236	56	64	263	504	339	10
POWIAT CHEŁMSKI	1113	47	68	220	428	344	6
POWIAT KRASNOSTAWSKI	952	48	43	218	342	299	2
OGÓŁEM WYDANYCH ORZECZEŃ	3 301	151	175	701	1274	982	18

Tabela nr 23. Ilość wydanych orzeczeń o niepełnosprawności

WYSZCZEGÓLNIENIE	ILOŚĆ WYDANYCH ORZECZEŃ O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI			
	RAZEM	POZYTYWNYCH	NEGATYWNYCH	ODMOWA
MIASTO CHEŁM	104	88	15	1
POWIAT CHEŁMSKI	114	96	17	1
POWIAT KRASNOSTAWSKI	96	86	10	0
OGÓŁEM WYDANYCH ORZECZEŃ	314	270	42	2

W 2019 roku rozpatrywano 331 odwołań od orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.:

- 1) 307 odwołań przesłano do rozpatrzenia przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie, gdyż nie znaleziono podstaw do zmiany wydanych wcześniej orzeczeń,
- 2) 23 odwołania od orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, rozpatrzono w miejscu na korzyść osoby odwołującej się,
- 3) 1 odwołanie od orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, pozostało do rozpatrzenia w miesiącu styczniu 2020 r.

W 2019 r. rozpatrywano 67 odwołań od orzeczenia o niepełnosprawności:

- 1) 58 odwołań przesłano do rozpatrzenia przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie, gdyż nie znaleziono podstaw do zmiany wydanych wcześniej orzeczeń,
- 2) 8 odwołań od orzeczenia o niepełnosprawności, rozpatrzono w miejscu na korzyść osoby odwołującej się,
- 3) 1 rozpatrywane odwołanie od orzeczenia o niepełnosprawności, wpłynęło w miesiącu grudniu 2018 r.

W analizowanym okresie czas oczekiwania na wydanie orzeczenia wynosił jeden miesiąc, w przypadkach skomplikowanych, wymagających wydania orzeczenia przez lekarza specjalistę do dwóch miesięcy.

W celu usprawnienia pracy oraz uniknięcia wielokrotnego wzywania wnioskodawców, większość zawiadomień o posiedzeniu składu orzekającego, orzeczeń o niepełnosprawności i orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, wydawanych jest w dniu zgłoszenia się osoby zainteresowanej.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chełmie wydaje nowe legitymacje osoby niepełnosprawnej, które są drukowane w Mennicy Państwowej w Warszawie i oczekuje się na nie około miesiąca. Czas oczekiwania na wydanie karty parkingowej wynosił około 30 dni.

10. Działalność szkoleniowa

Plan szkoleń pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie na rok 2019, znak: MOPR.DON.1210-1/2019, został sporządzony i zatwierdzony 07.01.2019r. W 2019 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie zorganizował 4 szkolenia.

Tematami szkoleń były:

- 1) Procedura „Niebieska Karta” - 31.01.2019r.
- 2) Interpretacja przepisów ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci – 12.03.2019r.
- 3) „Arkusze kalkulacyjne” - 07.11.2019r.
- 4) „Holizm i jego znaczenie w pracy z podopiecznym w wielu poprodukcyjnym – współpraca instytucjonalna” - 14.11.2019r.

Ponadto w 2019 roku pracownicy Wydziału Pomocy Środowiskowej uczestniczyli w szkoleniach/konferencjach z zakresu:

1. „Skuteczne działania w profilaktyce uzależnień”
2. „Zaburzenia psychiczne a używanie środków psychoaktywnych”
3. „Trening kompetencji menadżerskich dla kadry zarządzającej jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej”
4. „Znowelizowane postępowanie administracyjne w praktyce”
5. „Praca metodą streetworkingu”
6. Szkolenie dla pracowników socjalnych Ośrodków Pomocy Społecznej Program „Czyste powietrze”
7. „Autyzm-chcemy być i poznawać”
8. Konferencja „Interdyscyplinarności pomocy”
9. „Jak skutecznie działać, współdziałać i rozwiązywać problemy”. Trening kompetencji menadżerskich dla kadry zarządzającej jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej.
10. „Skuteczne działanie i funkcjonowanie Zespołu Intedyscyplinarnego”
11. „Praca z dziećmi krzywdzonymi ze szczególnym uwzględnieniem przemocy seksualnej”.

W 2019 roku asystenci rodziny oraz koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej podnosili kwalifikacje w zakresie pracy z dziećmi i rodziną poprzez udział w następujących szkoleniach:

- 1) „Bezpieczni w służbie i w pracy”,
- 2) „Tworzenie planu pracy z rodziną oraz planu pomocy dziecku,,
- 3) „Praca z dzieckiem nadpobudliwym”,
- 4) „Mediacje – profesjonalny sposób rozwiązywania problemów na drodze dialogu, wykorzystanie dialogu motywującego w pracy z rodziną”,
- 5) „Efektywny opiekun usamodzielnienia, jego prawa i obowiązki. Praca z usamodzielniającym się wychowankiem pieczy zastępczej”,
- 6) „Praca z rodziną z problemem uzależnienia”,
- 7) „poszerzanie wiedzy oraz doskonalenie umiejętności praktycznych i kompetencji zawodowych asystentów rodziny (mediacja, komunikacja interpersonalna w pracy asystenta rodziny”,
- 8) „Jak budować swój autorytet – warsztaty dla wychowawców. Jak radzić sobie z agresją werbalną wychowanków? Jak tworzyć kontrakty z grupą wychowawczą”,
- 9) „Praca z dziećmi krzywdzonymi ze szczególnym uwzględnieniem przemocy seksualnej”,
- 10) „Nowe wyzwania w polityce społecznej – wybrane zagadnienia”,
- 11) „Współpraca Ośrodka Adopcyjnego z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej”.

11. Wydawanie decyzji administracyjnych

W 2019 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie wydał 25 787 decyzji administracyjnych, w tym 433 decyzje odmawiające przyznania świadczenia z powodu niespełnienia kryteriów ustawowych.

Tabela nr 24. Decyzje administracyjne w 2019 r.

Lp.	1	2	3	4	5	6	Razem
Wydział /zespół	WPŚ.ZUO	WSPŚ	WIUS.ZPZ	WŚ.ZDM DM + DE	WŚ.ZŚRA ŚR + FA	WŚ.ZŚW 500+ + 300+	-
Wydane decyzje	650	6 422	547	1 190 + 755	3 803 + 786	6 981 + 4 653	25 787
Decyzje odmowne	0	64	13	42 + 13	234 + 12	41 + 7	426
Odwolania od decyzji	0	6	3	0	50 + 31	11 + 1	102
Decyzje zmienione przez organ I instancji we własnym zakresie	0	0	2	0	0 + 8	1 + 0	11
Decyzje utrzymane w mocy przez SKO	0	3	0	0	16 + 8	3 + 0	30
Uchylone przez SKO i przekazane do ponownego rozpatrzenia lub umorzone postępowanie	0	3	0	0	6 + 2	3 + 1	15
Decyzje SKO uchylające przyznające lub uchylające zmieniające	0	0	0	0	1 + 1	0	2
Wydane przez organ II instancji	0	0	0	0	21 + 3	0	24
Odwolania złożone z uchybieniem terminu	0	0	0	0	1 + 1	0	2
Inne (zwrot do organu I instancji jako organu właściwego do rozpatrzenia)	0	0	0	0	3 + 5	3 + 0	11
Stwierdzenie nieważności decyzji wydanej przez organ I instancji	0	0	0	0	2 + 0	0	2

Źródło: opracowanie własne.

Skróty:

WPŚ.ZUO – Zespół Usług Opiekuńczych

WPŚ – Wydział Pomocy Środowiskowej

WIUS.ZPZ - Zespół Pieczy Zastępczej

WŚ.ZDM – Zespół Dodatków Mieszkaniowych i Energetycznych:

DM - Dodatki mieszkaniowe, DE - Dodatki energetyczne

WŚ.ZŚRA - Zespół Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych:

ŚR - Świadczenia rodzinne, FA - Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

WŚ.ZŚW - Zespół Świadczeń Wychowawczych

500+ - Świadczenia wychowawcze

300+ - Świadczenia z programu „Dobry Start”

12. Struktura zatrudnienia

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie zatrudniał na podstawie stosunku pracy w ramach umów o pracę na dzień 31.12.2019 r. – 136 pracowników, w tym 13 osób niepełnosprawnych. Pracą Ośrodka kieruje Dyrektor.

Strukturę organizacyjną Ośrodka tworzą wydziały, zespoły, referaty, ośrodki wsparcia i samodzielne stanowiska pracy:

- 1) Dyrektor – 1,
- 2) Zastępca Dyrektora – 1
- 3) Radca prawny – 1
- 4) Stanowisko do spraw bhp, p/poż i oc – 1
- 5) Wydział Finansowo – Administracyjny, w skład którego wchodzi Zespół Księgowości, Zespół Administracyjno – Gospodarczy, Zespół Kadr, Zespół Projektów Społecznych – 25
- 6) Wydział Świadczeń, w skład którego wchodzi Zespół Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych, Zespół Świadczeń Wychowawczych, Zespół Dodatków Mieszkaniowych i Energetycznych, Zespół do Obsługi Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – 24
- 7) Wydział Pomocy Środowiskowej, w skład którego wchodzi Zespół Pierwszego Kontakt, Zespół Świadczeń Przyznawanych Decyzją wraz z Obsługą Udzielonej Pomocy, Zespół Usług Opiekuńczych – 38
- 8) Wydział Integracji i Usług Społecznych, w skład którego wchodzi Zespół Pogłębionej Pracy Socjalnej, Zespół Pieczy Zastępczej, w skład którego wchodzi Referat Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Referat Asysty Rodzinnej, Referat Instytucjonalnej Pieczy Zastępczej i Świadczeń – 20
- 9) Ośrodki Wsparcia, w skład których wchodzi Dzienny Dom Senior+, Mieszkania Wieloprofilowe Chronione, Świetlica Środowiskowa – 18
- 10) Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności – 7.

W Ośrodku zatrudnionych jest 33 pracowników socjalnych posiadających zgodnie z ustawą o pomocy społecznej wykształcenie do wykonywania zawodu pracownika socjalnego.

Realizując Ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Zespole Pieczy Zastępczej zatrudnieni są specjaliści m. in. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, asystenci rodziny oraz psycholog.

Tabela nr 25. Wykształcenie kadry MOPR w Chełmie na 31.12.2019 r. przy zatrudnieniu 136 osób.

Lp	Wykształcenie	Liczba osób	Udział %
1	Wyższe mgr w tym: - specjalizacja w zakresie organizacji pomocy społecznej - specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownik socjalny	88 12 1	64,71
2	Wyższe zawodowe – licencjat	28	20,59
3	Średnie zawodowe w tym: - specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownik socjalny	12 2	8,82
4	Zasadnicze zawodowe	7	5,15
5	Podstawowe	1	0,73

Źródło: opracowanie własne.

13. Działalność organizacyjno-administracyjna

W roku 2019 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Chełmie wydanych zostało 50 Zarządzeń Dyrektora.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie uczestniczył w opracowaniu projektów aktów prawnych prawa miejscowego. Opracowano i przedłożono do zatwierdzenia:

1) 3 projekty Zarządzeń Prezydenta Miasta Chełm, tj.:

- w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie;
- zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie;
- zmieniające zarządzenie w sprawie zatwierdzenia zmian w Regulaminie Organizacyjnym Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie;

2) 5 projektów Uchwał Rady Miasta Chełm, tj.:

- w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia udzielających schronienia osobom bezdomnym;
- w sprawie przystąpienia Miasta Chełm do realizacji Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2019-2020 realizowanego ze środków Solidarnościowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych;
- w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Dziennym Domu Senior+ w Chełmie;
- w sprawie określenia zadań i przeznaczenia na ich realizację środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na 2019 r.;
- zmieniająca uchwałę w sprawie określenia zadań i przeznaczenia na ich realizację środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na 2019 r.

14. Działalność kontrolna

W roku 2019 Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie przeprowadził:

1) **11 kontroli problemowych** wynikających z planu kontroli zarządczej w jednostkach

nadzorowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie w następującym zakresie:

- ocena prawidłowości realizacji świadczeń pomocy w formie posiłków osobom, które własnym staraniem nie są w stanie sobie zapewnić (2 kontrole: styczeń i wrzesień);
- oceny działalności ŚDS w Chełmie zgodnie z art. 112 ust. 8 ustawy o pomocy społecznej – Środowiskowy Dom Samopomocy w Chełmie – ul. Powstańców Warszawy 4;
- organizacji i zakresu działania oraz oceny świadczonych usług - Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chełmie - ul. Jedność 43;
- oceny działalności w tym przestrzeganie standardów świadczonych usług – Dom Małych Dzieci w Chełmie - ul. Jedność 43;
- oceny działalności w tym przestrzeganie standardów świadczonych usług – Chełmskie Centrum Pomocy Dziecku i Rodzinie w Chełmie – ul. Jedność 43;
- oceny jakości usług opiekuńczych świadczonych w domu chorego przez opiekunki zatrudnione w Oddziale Rejonowym PCK w Chełmie. Dyscyplina pracy opiekunek świadczących usługi opiekuńcze zgodnie z harmonogramem czasu pracy. Przestrzeganie ustalonych zakresów czynności wykonywanych przez opiekunki w domu podopiecznego – Polski Czerwony Krzyż Oddział Okręgowy w Chełmie – ul. Wolności 3a;
- oceny zgodności faktur z realizacji usług opiekuńczych dla osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych z kartami pracy opiekunek świadczących usługi, z miesięcznymi zestawieniami z faktycznie przepracowanych godzin usług oraz wydanymi decyzjami administracyjnymi – Polski Czerwony Krzyż Oddział Okręgowy w Chełmie – ul. Wolności 3a;
- oceny jakości specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczonych w domu chorego przez osoby zatrudnione w Opieka w Domu Chorego Orzędowska Maria. Dyscyplina pracy osób świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi zgodnie z harmonogramem czasu pracy. Przestrzeganie ustalonych zakresów czynności wykonywanych w domu podopiecznego – Opieka w Domu Chorego Orzędowska Maria w Chełmie – ul. Brzozowa 9;
- oceny działalności zgodnie z art. 10b ust. 6a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. – Warsztaty Terapii Zajęciowej ISON „Prometeusz” w Chełmie - ul. Połaniecka 10;
- oceny działalności zgodnie z art. 10b ust. 6a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. – Warsztaty Terapii Zajęciowej OPON przy Parafii Miłosierdzia Bożego w Chełmie, ul. Lubelska 135 E.

2) **78 kontroli problemowych i doraźnych** wynikających z planu wewnętrznych kontroli zarządczych w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Chełmie w następującym zakresie:

a) **DON/WFA.ZAG -8**

- prowadzenie książki korespondencji, egzekwowanie realizacji terminów zg. z KPA (2);
- udostępnianie dokumentów ze składnicy akt MOPR w Chełmie;
- przyjmowanie dokumentów do składnicy akt w MOPR w Chełmie;
- kontrola stanu zabezpieczenia oraz użytkowania mienia. Ocena ładu, porządku i czystości na terenie Ośrodka;
- ocena stanu ochrony przeciwpożarowej w budynkach administrowanych przez MOPR w Chełmie;
- zgodność przekazywania środków pieniężnych na wskazany we wniosku rachunek bankowy świadczeń PFRON;
- realizacja zadań wynikających z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25.06.2002r. W sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków PFRON, rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15.11.2007r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych oraz Pilotażowego Programu „Aktywny Samorząd” w 2019r.

b) **DŚPŚ/WPŚ - 2**

- zasadność przyznawania pomocy osobom korzystającym z pieniężnych świadczeń pomocy społecznej;

- wizytacja środowisk osób i rodzin pod kątem zasadności przyznawania świadczeń pomocy osobom korzystającym z pieniężnych świadczeń pomocy społecznej.

c) **DPPS/WIUS** – 2

- zasadność prowadzenia pogłębionej pracy socjalnej (2).

d) **DŚRA/WŚ.ZŚRiA** - 14

- zgodność kwot wypłaconych świadczeń z wydanymi decyzjami, zgodność numeru rachunku bankowego ze zleceniami beneficjenta na podstawie list wypłat (11);

- zasadność wydawania decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz terminowość załatwiania spraw/wydania decyzji (2);

- terminowość załatwiania spraw i wydawania decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

e) **DŚW/WŚ.ZŚW** - 5

- zasadność przyznawania świadczenia wychowawczego. Terminowość załatwiania spraw i wydania decyzji (2);

- zgodność danych osobowych na listach wypłat z danymi znajdującymi się w teczkach osobowych;

- terminowość załatwiania spraw i wydawania decyzji/informacji (2).

f) **GK/DK/WFA.ZKS/GK** - 7

- ocena zgodności danych zawartych w raporcie kasowym z dowodami źródłowymi, porównanie stanu gotówki w kasie ze stanem wykazanym w raporcie kasowym (3);

- kontrola prawidłowości naliczania wynagrodzeń i potrąceń – zgodność danych z dokumentami źródłowymi;

- kontrola zgodności danych analityczno-księgowych w porównaniu ze sporządzonymi sprawozdaniami (2);

- kontrola zgodności danych zaksięgowanych na kartach analitycznych z dokumentami źródłowymi i dekretem.

g) **ZPZ/WIUS.ZPZ** - 2

- ocena stopnia realizacji zaspokojenia potrzeb dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej;

- terminowość załatwiania spraw i wydawania decyzji.

h) **PFRON/WŚ.PFRON** - 5

- prawidłowość i terminowość rozpatrywania składanych wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych oraz dofinansowanie sportu, kultury rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych (2);

- prawidłowość i terminowość rozpatrywania składanych wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON do zakupu przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych oraz sprzętu rehabilitacyjnego (3).

i) **DDS/OW.DDS** - 5

- ocena prowadzonych zajęć terapeutycznych i dokumentacji w tym zakresie (3);

- ocena stanu zabezpieczenia mienia, ochrona przeciwpożarowa oraz prawidłowość zabezpieczenia i ochrony danych osobowych pracowników i uczestników (2).

j) **MCH/OW.MCH** - 9

- zabezpieczenie mienia, ochrona przeciwpożarowa oraz przestrzeganie dyscypliny pracy i ochrona danych osobowych oraz danych wrażliwych mieszkańców (3);

- kontrola ładu, porządku i czystości na terenie placówki. Prowadzenie bieżącej dokumentacji o stanie podopiecznych. Prowadzenie dokumentacji medycznej (3);

- ocena zajęć terapeutycznych i prowadzonej w tym zakresie dokumentacji (3).

k) **PZOON** - 2

- prawidłowość prowadzenia książki korespondencyjnej;

- ochrona danych osobowych w PZOON.

l) **PPPR/WFA.ZPS - 16**

- zgodność prowadzonych zamówień publicznych z wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków oraz aktami prawa miejscowego (4);

- realizacja zobowiązań zawartych w umowach o dofinansowanie projektu (4);

- terminowość sporządzania wniosków o płatność oraz dokonywania płatności w ramach projektów (4);

- prawidłowość gromadzenia oraz przechowywania danych osobowych uczestników projektu (4);

ł) **SDM/WŚ.ZDM - 1**

- ocena zasadności przyznawania dodatków mieszkaniowych określonych w ustawie o dodatkach mieszkaniowych i kpa.

W roku 2019 Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie był kontrolowany 11 razy.

Kontrole przeprowadzili:

1) **Państwowa Inspekcja Pracy Inspektor Pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Lublinie Oddział w Chełmie** w zakresie realizacji uprzednich decyzji i wystąpień organów PIP oraz wniosków, zaleceń i decyzji organów kontroli i nadzoru nad warunkami pracy.

2) **Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie** w zakresie rozpatrzenia pisma świadczeniobiorcy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie, zawierającego zastrzeżenia do działalności Ośrodka w zakresie postępowania o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego.

3) **Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Lublinie** w zakresie niezbędnym do ustalenia stanu faktycznego i jego zgodności z obowiązującymi wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi, w szczególności w przedmiocie kontroli warunków zdrowotnych środowiska pracy, w tym stosowania substancji i mieszanin chemicznych. Kontrolę przeprowadzono w budynku Dziennego Domu Senior+ przy ul. Ogrodowej 36 w Chełmie.

4) **Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie** w zakresie oceny stanu sanitarno-higienicznego w szczególności w przedmiocie higieny komunalnej pomieszczeń Mieszkań Wieloprofilowych Chronionych.

5) **Urząd Miasta Chełm Biuro Kontroli** w zakresie przestrzegania przepisów zawartych w ustawie z dnia 26 czerwca 1974r. - Kodeks Pracy przez pracowników i pracodawcę Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie w okresie od dnia 01.01.2019 r. do dnia kontroli.

6) **Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie** w zakresie realizacji projektu „Bliżej rodziny” realizowanego w ramach Osi priorytetowej 11. Włączenie społeczne, Działanie 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 przez Miasto Chełm/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie. Zakres przedmiotowy kontroli obejmował m.in. weryfikację zgodności realizacji projektu z jego założeniami określonymi w umowie o dofinansowanie/decyzji o przyznaniu dofinansowania oraz we wniosku o dofinansowanie projektu, jak również z wytycznymi obowiązującymi w okresie programowania 2014-2020.

7) **Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie** w zakresie oceny sposobu i trybu kierowania dziećmi do instytucjonalnej pieczy zastępczej.

8) **Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Lublinie** w zakresie oceny funkcjonowania Dziennego Domu Senior+ w Chełmie zgodnie z obowiązującym prawem żywieniowym.

9) **Urząd Miasta Chełm Biuro Kontroli** w zakresie zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym w zakresie delegacji służbowych, wynagrodzeń pracowników oraz zakupu materiałów biurowych dla Powiatowego Zespołu do Spraw

Orzekania o Niepełnosprawności w Chełmie w okresie od dnia 01.01.2018 r. do dnia kontroli.

10) **Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie** w zakresie oceny stanu zgodności pomieszczeń, wyposażenia i warunków pobytu w Świetlicy Środowiskowej w Chełmie przy ul. Kopernika 25A i 25B, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi.

11) **Urząd Miasta Chełm Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Departamentu Spraw Obywatelskich** – w zakresie realizacji procedur związanych z tworzeniem rodziny zastępczej.

15. Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego o wartości przekraczającej 30 000 EURO

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie w 2019 roku przeprowadził łącznie 2 postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego, w tym:

1) 1 postępowanie, którego wartość przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 30.000 EURO, a jest mniejsza od kwot określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych.

Przedmiotem zamówienia było przygotowanie i dostawa posiłków dla uczniów, dzieci, osób korzystających ze świadczeń Dziennego Domu Senior+ w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Chełmie, mieszkańców Mieszkań Wieloprofilowych Chronionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Chełmie i osób, które własnym staraniem nie mogą go sobie zapewnić w 2020 roku (art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych) – zamówienie zostało podzielone na 10 części, z czego 1 część postępowania została unieważniona;

2) 1 postępowanie, którego wartość przekracza kwotę określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych. Przedmiotem zamówienia było świadczenie usług opiekuńczych dla osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania dla uprawnionych mieszkańców miasta Chełm w 2020 roku (art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych) - zamówienie zostało podzielone na 2 części. Postępowanie przeprowadzono w 2019 roku, udzielenie zamówienia na część 2 nastąpiło w 2019 roku, zaś na część 1 nastąpiło w 2020 roku, w związku z postępowaniem odwoławczym przed Krajową Izbą Odwoławczą.

16. Egzekucja administracyjna

W 2019 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie (Zespół Administracyjno – Gospodarczy w Wydziale Finansowo - Administracyjnym) wystawił 7 upomnień na łączną kwotę 708 928,82 (w tym 81,20 zł koszty upomnienia oraz 50 995,76 zł podatkowe odsetki) z tytułu:

1) zaległości w opłacie za pobyt dziecka w Chełmskim Centrum Pomocy Dziecku i Rodzinie – 1 upomnienie na kwotę 20 889,28 zł (w tym 11,60 zł koszty upomnienia oraz 1 998,60 zł podatkowe odsetki);

2) zaległości w opłacie za pobyt dziecka w Domu Małych Dzieci w Chełmie – 4 upomnienia na kwotę 636 787,34 zł (w tym 46,40 zł koszty upomnienia oraz 43 354,61 zł podatkowe odsetki);

3) zaległości w opłacie za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej niezawodowej – 1 upomnienie na kwotę 44 093,13 zł (w tym 11,60 zł koszty upomnienia oraz 4 963,08 zł podatkowe odsetki);

4) zaległości w opłacie za pobyt dziecka w rodzinie spokrewnionej – 1 upomnienie na kwotę 7 159,07 zł (w tym 11,60 zł koszty upomnienia oraz 679,47 zł podatkowe odsetki).

Ponadto w 2019 roku wystawiono 35 tytułów wykonawczych na łączną kwotę 944 389,84 zł (w tym 220,40 zł koszty upomnienia oraz 100 028,35 zł podatkowe odsetki) tj.

- 1) 14 tytułów wykonawczych dotyczących zaległości w opłacie za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej na kwotę 119 073,77 zł (w tym 116,00 zł koszty upomnienia oraz 15 019,33 zł podatkowe odsetki);
- 2) 7 tytułów wykonawczych dotyczących zaległości w opłacie za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej niezawodowej na kwotę 85 793,79 zł (w tym 69,60 zł koszty upomnienia oraz 14 605,74 zł podatkowe odsetki);
- 3) 12 tytułów wykonawczych dotyczących zaległości w opłacie za pobyt dzieci w Domu Małych Dzieci w Chełmie na kwotę 595 677,52 zł (w tym 23,20 zł koszty upomnienia oraz 39 081,54 zł podatkowe odsetki);
- 4) 2 tytuły wykonawcze dotyczące zaległości w opłacie za pobyt dziecka w Chełmskim Centrum Pomocy Dziecku i Rodzinie na kwotę 143 844,76 zł (w tym 11,60 zł koszty upomnienia oraz 31 321,74 zł podatkowe odsetki).

17. Pozostała działalność

W 2019 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie wykonał następujące prace modernizacyjne budynków i terenów wokół budynków będących w posiadaniu Ośrodka:

1. Malowanie pomieszczeń w budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie przy ul. Kolejowej 8.
2. Wykonanie wentylacji w budynku Dziennego Domu Senior+ w Chełmie przy ul. Ogrodowej 36.

18. Pozyskiwanie środków z zewnętrznych źródeł finansowania

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w 2019 r. realizował następujące projekty:

- 1) „Nowy model pomocy - skuteczna praca socjalna”, w ramach Działania 2.5 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020. Jego głównym celem jest poprawa jakości obsługi klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie poprzez zmianę organizacji pracy Ośrodka, nakierowaną na oddzielenie pracy administracyjnej od pracy socjalnej oraz bardziej efektywne wykorzystanie kompetencji zatrudnionych pracowników. Projekt realizowany był do 30 września 2019 r.

W projekcie wdrożono nowy Regulamin Organizacyjny MOPR oraz oddelegowano 29 pracowników do udziału w projekcie. W ramach nowej struktury organizacyjnej funkcjonują 4 zespoły: Zespół Świadczeń Przyznawanych Decyzją wraz z Obsługą Udzielonej Pomocy, Zespół Usług Opiekuńczych, Zespół Pierwszego Kontaktowania oraz Zespół Pogłębionej Pracy Socjalnej.

W wyniku udziału w projekcie osiągnięto rezultaty:

- 29 pracowników socjalnych odbyło szkolenie tj.: „Praca socjalna z osobami długotrwale bezrobotnymi i ich rodziną”, „Monitorowanie kontraktu socjalnego i ocen jego skuteczności”, „Aktywizacja klientów pomocy społecznej”, „Praca z rodziną problemową”, „Pomoc rodzinie z problemem uzależnienia”, „Wybrane zagadnienia z zakresu prawa rodzinnego”, „Szkolenie z zakresu bezpieczeństwa pracowników socjalnych”, „Warsztaty z zakresu komunikacji interpersonalnej”, „Przemoc domowa – dziecko krzywdzone”,
- zrealizowano 224 godziny wsparcia eksperckiego,
- zrealizowano 144 godziny superwizji,
- wypracowano 5 raportów z monitoringu wdrażanego modelu.

2) „Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu Senior+” w Chełmie przy ul. Ogrodowej 36, w ramach Programu Wieloletniego Senior+ na lata 2015-2020. Jego celem głównym była poprawa jakości życia seniorów w wieku 60+ z terenu miasta Chełm poprzez umożliwienie im skorzystania z oferty prozdrowotnej, (obejmującej usługi w zakresie aktywności ruchowej i kinezyterapii), edukacyjnej, kulturalno-oświatowej, rekreacyjnej i aktywizującej społecznie, a tym samym przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu tej grupy mieszkańców miasta. Seniorzy mieli możliwość uczestnictwa w spotkaniach integracyjnych oraz wycieczkach. Systematycznie uczęszczali na basen oraz organizowane były wyjścia do kina. W DDS+ do dyspozycji seniorów był również psycholog oraz pielęgniarka.

3) „Blżej rodziny” w ramach Działania 11.2 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 funkcjonuje w budynku przy ul. Kopernika 25A i 25B w Chełmie Świetlica Środowiskowa oferująca zajęcia socjoterapeutyczne, skierowane do 30 dzieci zamieszkujących na terenie miasta Chełm, która pełni funkcję dydaktyczną, profilaktyczną oraz kompensacyjną. Świetlica zapewnia dzieciom pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizację zabaw i zajęć sportowych, z języka angielskiego, artystycznych, tanecznych, z zakresu robotyki. Oferuje stałą pomoc pedagoga i logopedy. W ramach projektu istnieje możliwość skorzystania nieodpłatnie z poradnictwa prawnego i socjoterapeutycznego dla rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym rodzin zastępczych oraz poradnictwa prawnego dla asystentów rodziny oraz poradnictwa prawnego, superwizji dla asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

19. Wykonanie dochodów

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie w 2019 r. pozyskał dochody w wysokości 3 378 283,50 zł z następujących tytułów:

1.	ODPŁATNOŚCI ZA POBYT DZIECI W PLACÓWKACH FINANSOWANE PRZEZ PCPR	189 270,90 zł
2.	ODPŁATNOŚCI ZA POBYT DZIECI W RODZINACH ZASTĘPCZYCH	253 350,21 zł
3.	ZWROTU NIENALEŻNIE POBRANYCH DODATKÓW MIESZKANIOWYCH	80,00 zł
4.	ODPŁATNOŚCI ZA USŁUGI W OŚRODKACH WSPARCIA	298 566,45 zł
5.	ODPŁATNOŚCI ZA ŚWIADCZONE USŁUGI OPIEKUŃCZE	418 051,29 zł
6.	EGZEKUCJI KOMORNICZYCH WOBEC DŁUŻNIKÓW Z TYTUŁU ZALICZKI ALIMENTACYJNEJ	97 948,84 zł
7.	EGZEKUCJI KOMORNICZYCH WOBEC DŁUŻNIKÓW Z TYTUŁU FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO	834 449,99 zł
8.	ODSETEK OD ŚWIADCZEŃ Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO WPŁACANYCH PRZEZ KOMORNIKA	866 507,49 zł
9.	ODSETKI OD ZASIŁKÓW RODZINNYCH, ZALICZKI ALIMENTACYJNEJ I FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO ZA LATA UBIEGŁE	10 576,68 zł
10.	ODSETKI OD ZASIŁKÓW RODZINNYCH, ZALICZKI ALIMENTACYJNEJ I FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO ZA ROK BIEŻĄCY	1 753,11 zł
11.	ZWROTU SKŁADEK ZDROWOTNYCH OD ŚWIADCZEŃ PIELĘGNACYJNYCH I ZASIŁKÓW STAŁYCH	342,54 zł
12.	ZWROTU SKŁADEK SPOŁECZNYCH OD ŚWIADCZEŃ PIELĘGNACYJNYCH	2 226,34 zł

13.	ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH ORAZ ŚWIADCZEŃ Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO	92 547,03 zł
14.	ODSETEK DEPOZYTOWYCH OD KONTA KOMORNICZEGO	290,74 zł
15.	KOSZTÓW UPOMNIENIA	257,10 zł
16.	ODPŁATNOŚCI ZA ŚWIADCZONE USŁUGI OPIEKUŃCZE DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI	21 106,79 zł
17.	2,5% ŚRODKÓW OTRZYMANYCH NA REALIZACJĘ ZADAŃ PFRON	67 042,00 zł
18.	ZWROT ZALICZKI NA POCZET OPŁATY EGZEKUCYJNEJ	140,64 zł
19.	ŚRODKI PRZEKAZANE PRZEZ PFRON NA REALIZACJĘ PROGRAMU "AKTYWNY SAMORZĄD"	21 461,14 zł
20.	ODPŁATNOŚCI ZA WYDANIE KARTY PARKINGOWEJ	15 429,00 zł
21.	ODPŁATNOŚCI ZA POBYT KREWNYCH W DPS	101 868,17 zł
22.	ZWROTU NIENALEŻNIE POBRANYCH ZASIŁKÓW STAŁYCH	2 842,58 zł
23.	ZWROTU NIENALEŻNIE POBRANYCH ZASIŁKÓW OKRESOWYCH	1 720,47 zł
24.	ODSETKI OD NIENALEŻNIE POBRANYCH ŚWIADCZEŃ WYCHOWAWCZYCH 500+ ZA LATA UBIEGŁE	2 057,94 zł
25.	ODSETKI OD NIENALEŻNIE POBRANYCH ŚWIADCZEŃ WYCHOWAWCZYCH 500+ ZA ROK BIEŻĄCY	1 312,51 zł
26.	KOSZTY UPOMNIENIA	81,20 zł
27.	ZWROT ŚWIADCZEŃ WYCHOWAWCZYCH	58 122,42 zł
28.	ODSETKI OD NIENALEŻNIE POBRANYCH ŚWIADCZEŃ DOBRY START ZA LATA UBIEGŁE	9,40 zł
29.	ODSETKI OD NIENALEŻNIE POBRANYCH ŚWIADCZEŃ DOBRY START ZA ROK BIEŻĄCY	1,80 zł
30.	ZWROT ŚWIADCZEŃ DOBRY START	300,00 zł
31.	ODSETKI NA KONCIE BANKOWYM DOT. PROJEKTU „NOWY MODEL POMOCY – SKUTECZNA PRACA SOCJALNA”	163,07 zł
32.	ODSETKI NA KONCIE BANKOWYM DOT. PROJEKTU „BLIŻEJ RODZINY”	166,18 zł
33.	ODPŁATNOŚĆ ZA POBYT W SCHRONISKU DLA OSÓB BEZDOMNYCH	19 058,75 zł

20. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej

1. Zabezpieczenie środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej.
2. Utworzenie całodobowego ośrodka wsparcia dla osób zaburzonych psychicznie i chorych przewlekłe.
3. Utworzenie noclegowni i ogrzewalni dla osób bezdomnych z problemem alkoholowym.

Sprawozdanie sporządziła:

Sprawozdanie zatwierdził:

ZASTĘPCA DYREKTORA

mgr Dorota Betka - Bartosiewicz

DYREKTOR

mgr Katarzyna Sokółowska

Załącznik Nr 1

Wykaz ustaw na podstawie których Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie wykonywał zadania własne i zadania zlecone w 2019 roku.

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka (Dz. U. z 2018 r. poz. 1272 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218).
5. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111).
6. Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2017 r. poz. 2092 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 216).
8. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1373 z późn. zm.).
9. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (Dz. U. z 2019 r. poz. 473 z późn. zm.).
10. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 670 z późn. zm.).
11. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 180 z późn. zm.).
12. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2018 r. poz. 755).
13. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426).
14. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.).
15. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 z późn. zm.).
16. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256).
17. Ustawa z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2019 r. poz. 681 z późn. zm.).
18. Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1438 z późn. zm.).

